

JRBGS

วารสาร
บัณฑิตวิทยาลัยรำไพพรรณี

ปีที่ 5 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2565

ISSN : 2651-0618 (Print)

วารสารบัณฑิตวิทยาลัยรำไพพรรณี

Journal of Rambhai Barni Graduate Studies

ปีที่ 5 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2565

ISSN : 2651-0618

เจ้าของ

คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

41 หมู่ที่ 5 ถนนรณรงค์ศึกษา ตำบลท่าช้าง อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี 22000

วัตถุประสงค์

เพื่อเผยแพร่ผลงานด้านวิชาการแขนงต่าง ๆ ทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ได้แก่ สาขาบริหารธุรกิจ สาขาการพัฒนชุมชน สาขารัฐศาสตร์ สาขารัฐประศาสนศาสตร์ สาขานิเทศศาสตร์ สาขาเศรษฐศาสตร์ สาขาศึกษาศาสตร์ สาขาศิลปศาสตร์ สาขานิติศาสตร์ เป็นต้น เพื่อส่งเสริมให้คณาจารย์ นักวิชาการ นักวิจัย ครูผู้สอน นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยนำเสนอบทความวิจัย (Research Article) ได้แลกเปลี่ยนแนวคิดและองค์ความรู้

ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไฉยกุล ทองอร่าม

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จำเริญ คังคะศรี

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บรรณาธิการ

อาจารย์ ดร.สันติสุข บัณฑิตกุล

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

นางสาวรัชชนก แพทย์นิมิตร

กองบรรณาธิการผู้ทรงคุณวุฒิภายใน

รองศาสตราจารย์อภิวรรณ ศิรินนทนา

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บวรสรรค์ เจียดำรง

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิชนเศวร ทะกอง

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์เสาวนีย์ วรรณประภา

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ภารดี พึ่งสำราญ

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรพิมล สงกระสันต์

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

อาจารย์ ดร.สมพงษ์ เลี้ยงมณี

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

อาจารย์ ดร.เหมือนฝัน คงสมแสง

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

อาจารย์อังศุมาริน สุขย์รัตนโชค

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

Dr. Adi Shaked

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

กองบรรณาธิการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

รองศาสตราจารย์ ดร.ณัฐพล ชันธโชย
รองศาสตราจารย์ ดร.สมหมาย แจ่มกระจ่าง
รองศาสตราจารย์ ดร.สีบพงศ์ ธรรมชาติ
รองศาสตราจารย์ ดร.เยาวนารถ พันธุ์เพ็ง
รองศาสตราจารย์ ดร.สุกัญญา บุณเดชาชัย
รองศาสตราจารย์ ดร.สมพล ท่งหว่า
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เจตน์จรรย์ อาจไธสง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นาถรพี ชัยมงคล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิทักษ์ศักดิ์ ทิศภาคย์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิราพร ขุนศรี
อาจารย์ ดร.จำเนียร ชุณหโสภาค
อาจารย์ ดร.กฤษดา เขียววัฒนสุข
อาจารย์ทิพนาด ชาริรักษ์

มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต
มหาวิทยาลัยบูรพา
มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
มหาวิทยาลัยศรีปทุม
มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

เจ้าหน้าที่ประจำกองบรรณาธิการ

นางสาวพิมณภัทร์ เมธาชัยศิษย์

ออกแบบปก

นายณจักร วงษ์ยิ้ม

วาระการตีพิมพ์ ปีละ 2 ฉบับ

ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน

ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม

การจัดพิมพ์

จัดพิมพ์ฉบับละ 300 เล่ม

การเผยแพร่ฉบับ on-line

www.tci-thaijo.org/index.php/JRBGS

การส่งต้นฉบับ

อีเมล journalofgraduate@rbru.ac.th
เว็บไซต์ www.tci-thaijo.org/index.php/JRBGS
โทรศัพท์ 081 374 3100

พิมพ์ที่

สำนักพิมพ์คำนำ บริษัท ดีซีเอ็มเบอรี่ จำกัด (สำนักงานใหญ่) เลขที่ 248/7 ซอยมิตตคาม ถนนสามเสน
แขวงวชิรพยาบาล เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300 โทรศัพท์ 02-884-5933-4

ราคา

ฉบับละ 150 บาท

คำชี้แจง

บทความที่จะได้รับการพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารบัณฑิตวิทยาลัยรำไพพรรณีนั้นต้องผ่านการพิจารณาให้ความคิดเห็น
รวมทั้งตรวจแก้ไขทางวิชาการจากผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งไม่ทราบชื่อผู้นิพนธ์และผู้นิพนธ์ไม่ทราบชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ (Double Blind Peer Review)
ในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องที่กองบรรณาธิการวารสารฯ คัดสรรก่อนลงพิมพ์อย่างน้อย 3 ท่าน

**** ข้อความ ข้อคิดเห็น หรือข้อค้นพบ ในวารสารบัณฑิตวิทยาลัยรำไพพรรณี
เป็นของผู้เขียน ซึ่งจะต้องรับผิดชอบต่อผลทางกฎหมายใด ๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากบทความ
และงานวิจัยนั้น ๆ โดยมิใช่ความรับผิดชอบ
ของคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ****

บทบรรณาธิการ

วารสารบัณฑิตวิทยาลัยรำไพพรรณี

วารสารบัณฑิตวิทยาลัยรำไพพรรณี ปีที่ 5 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2565) ประกอบไปด้วยบทความวิจัยและบทความวิชาการ โดยบทความวิจัยมีดังนี้ 1) การประเมินโครงการส่งเสริมการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนเทศบาลวัดโพธิ์ จังหวัดชลบุรี 2) การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมแบบ Watthungbenja model เพื่อพัฒนาด้านผู้บริหารด้านข้าราชการครู ด้านบริหารสถานศึกษาด้านสัมพันธ์ชุมชน ด้านผู้เรียนในการส่งเสริมคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนวัดทุ่งเบญจา และ 3) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี และบทความวิชาการ 1) แนวคิดประโยชน์นิยมและหลักคุณธรรม 12 ประการของมหาวิทยาลัยทางจิตของโลก และ 2) การเรียนรู้แบบไมโคร (Micro-Learning) และเทคโนโลยีการศึกษาในยุคดิจิทัลกับแนวทางการสร้างประโยชน์

ท้ายนี้ กองบรรณาธิการวารสารบัณฑิตวิทยาลัยรำไพพรรณี ต้องขอขอบคุณเจ้าของบทความทุกท่านที่ได้ส่งผลงานเข้ารับการพิจารณาเพื่อตีพิมพ์เผยแพร่และขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้ช่วยประเมินบทความในวารสารฉบับนี้ทุกท่านไว้ ณ โอกาสนี้

(อาจารย์ ดร.สันตสิทธิ์ บัณฑิตตระกูล)

บรรณาธิการ

สารบัญ

บทความวิจัย

- 1** การประเมินโครงการส่งเสริมการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญา
ของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนเทศบาลวัดโพธิ์ จังหวัดชลบุรี 2
ศุภวัฒน์ เทียมศรีชื่นกร
- 2** การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมแบบ
Watthungbenja model เพื่อพัฒนาด้านผู้บริหาร ด้านข้าราชการครู
ด้านบริหารสถานศึกษา ด้านสัมพันธ์ชุมชน ด้านผู้เรียน
ในการส่งเสริมคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนวัดทุ่งเบญจา 11
นิเวศน์ ชาทิวุฒ
- 3** ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี 20
อมรรัตน์ เลขกาญจน์, เฉลิมวุฒิ ทองสีดา, นาคณิมิตร อรรคศรีวร และ สิริลักษณ์ เจริญสุข

บทความวิชาการ

- 4** แนวคิดประโยชน์นิยมและหลักคุณธรรม 12 ประการของมหาวิทยาลัย
ทางจิตของโลกกับแนวทางการสร้างประโยชน์ 28
ปภักร เทพพิทักษ์
- 5** การเรียนรู้แบบไมโคร(Micro-Learning)และเทคโนโลยีการศึกษาในยุคดิจิทัล 37
รัฐนันท์ รณทอง

การประเมินโครงการส่งเสริมการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
โรงเรียนเทศบาลวัดโพธิ์ จังหวัดชลบุรี

Evaluation of the Project to Promote the Implementation of the Sufficiency
Economy Philosophy, Thetsaban Wat Pho School, Chonburi

ศุภวัฒน์ เทียมศรีรัตน์¹

Suppawat Theamsrirutchaneekorn

Article History

Received: 2021-06-04

Revised: 2022-03-09

Accepted: 2022-03-24

บทคัดย่อ

การประเมินโครงการครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ประเมินบริบท 2) ประเมินปัจจัยนำเข้า 3) ประเมินกระบวนการ 4) ประเมินผลผลิต และส่วนขยายด้านผลผลิต โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบ CIPPIEST Model ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 2 คน ครูผู้รับผิดชอบโครงการ จำนวน 5 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 15 คน ผู้ปกครอง จำนวน 340 คน และนักเรียน จำนวน 340 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 702 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการประเมินโครงการ พบว่า ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า และด้านกระบวนการ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบโครงการ และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมมีความเหมาะสม สอดคล้องอยู่ในระดับมาก และในภาพรวมผ่านเกณฑ์การประเมิน ด้านผลผลิต ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบโครงการ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง ผู้เรียนระดับชั้นอนุบาล ผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษา และระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยรวมมีความเหมาะสม สอดคล้องอยู่ในระดับมาก และในภาพรวมผ่านเกณฑ์การประเมิน ในส่วนขยายด้านผลผลิต ได้แก่ ด้านผลกระทบ ด้านประสิทธิผล ด้านความยั่งยืน และด้านการถ่ายทอดส่งต่อ โดยรวมมีความเหมาะสม สอดคล้องอยู่ในระดับมาก และในภาพรวมผ่านเกณฑ์การประเมิน

คำสำคัญ: การประเมินโครงการ หลักการส่งเสริมการปฏิบัติตน ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

¹ ผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนเทศบาลวัดโพธิ์ จังหวัดชลบุรี

School Director Thetsaban Wat Pho School, Chonburi

E-mail: fonfakanong21@hotmail.com *Corresponding author

Abstract

The purposes of this research were to; 1) Context evaluation 2) Input evaluation 3) Process evaluation 4) Product evaluation and the productivity expansion; by using the CIPPIEST model. The sampling was 2 school administrators, 5 teachers in charge of the project, 15 basic education board, 340 parents and 340 students; a total of 720 people. The instruments used in this research were the 5-level estimation scale questionnaires. For the analysis of the data, percentage, mean and standard deviation.

As a result of this research, it was found that: Context evaluation, Input evaluation, and Process evaluation according to the opinions of school administrators, teachers in charge of the project, and basic education board overall was appropriate, consistent at a high level and overall through the assessment criteria. Product evaluation, according to the opinions of school administrators, teachers in charge of the project, basic education board, parents, kindergarten students from the observation of the behavior of the teachers in charge of the project, the elementary school level and the lower secondary level overall was appropriate, consistent at a high level and overall through the assessment criteria. The productivity expansion; Impact evaluation, Effectiveness evaluation, Sustainability evaluation, and Transportability evaluation overall is appropriate consistent at a high level and overall passed the assessment criteria.

Keywords: Evaluation of the Project, to Promote the Implementation, the Sufficiency Economy Philosophy

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกและความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว ย่อมส่งผลต่อพฤติกรรมของเยาวชนไทย ทั้งทางด้านวัตถุนิยมและบริโภคนิยม การพัฒนาเยาวชนไทยให้เป็นผู้มีภูมิคุ้มกันในตัว มีความพอเพียงในการดำรงชีวิต จึงเป็นเงื่อนไขพื้นฐานที่ทำให้เยาวชนไทยสามารถพึ่งตนเอง ดำเนินชีวิต และจัดการปัญหาต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง (มูลนิธิชัยพัฒนา, 2560) สถาบันครอบครัวซึ่งเป็นสถาบันหลักทางสังคม ที่อบรมสั่งสอนและปลูกฝังศีลธรรมและค่านิยมที่ดีงามให้แก่บุตรหลานเริ่มเปราะบางลง เนื่องจากวิถีชีวิตปรับเปลี่ยนไป และต้องดิ้นรนทางเศรษฐกิจมากขึ้น การศึกษาจึงเป็นกลไกสำคัญในการสร้างและพัฒนาเยาวชนไทยให้เป็นคนดี คนเก่ง มีความเข้มแข็งทั้งร่างกายและจิตใจ

กระทรวงศึกษาธิการ มีนโยบายมุ่งพัฒนาสถานศึกษา ทุกแห่งให้สามารถจัดกระบวนการเรียนการสอน การจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และการบริหารจัดการสถานศึกษา รวมทั้งการพัฒนาบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เพื่อให้การพัฒนาเป็นไปอย่างมีคุณภาพอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน (สำนักงานศึกษาธิการภาค 2, 2562) การน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาเป็นการพัฒนากระบวนการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในสถานศึกษาให้เป็นไปตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง โดยกิจกรรมดังกล่าวตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาท สร้างแนวคิดให้ตระหนักถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการสร้างภูมิคุ้มกันในตัว รวมทั้งให้ครู ผู้ปกครองและนักเรียน มีส่วนร่วมในการวางแผนกิจกรรม (สัจจกร นิลกาญจน์, ปัญญา เลิศไกร และสุดาวรรณ มีบัว, 2560) เป้าหมายสำคัญของการขับเคลื่อน คือ การทำให้ผู้เรียนรู้จักความพอเพียง ปลูกฝัง อบรม บ่มเพาะให้ผู้เรียนมีความสมดุลทางเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ รู้ว่าตนเองเป็นองค์ประกอบในสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมของโลก

จากสภาพปัจจุบันของโรงเรียนเทศบาลวัดโพธิ์ ผู้ปกครองนักเรียนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพที่ไม่มั่นคง รับภาระค่าครองชีพสูงแต่มีรายได้น้อย นักเรียนจึงใช้เวลาว่างจากการเรียน

ช่วยเหลือผู้ปกครองหารายได้เพื่อแบ่งเบาภาระครอบครัว รวมทั้งนักเรียนที่เรียนดีส่วนใหญ่ยังขาดแคลนทุนทรัพย์ ผู้วิจัยในฐานะผู้บริหารสถานศึกษามีความตระหนักและเห็นความสำคัญในการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้เป็นฐานในการพัฒนาสถานศึกษา โดยประยุกต์เข้ากับการจัดการเรียนการสอนและเป็นแนวทางในการทำกิจกรรมเสริมในโรงเรียน ให้ผู้เรียนได้พัฒนาศักยภาพตามความถนัด ความสนใจ รู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ห่างไกลยาเสพติด และสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการร่วมกิจกรรมของโรงเรียนไปประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน ผู้วิจัยจึงประเมินโครงการส่งเสริมการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนเทศบาลวัดโพธิ์ จังหวัดชลบุรี โดยนำหลักวิชาการและรูปแบบการประเมินแบบ CIPPIEST Model ของ Stufflebeam and Shinkfield (2007 อ้างถึงใน รำไพ แสงนิกุล, 2559) มาใช้ในการประเมินโครงการอย่างมีระบบ และสามารถนำผลของการประเมินโครงการไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนางานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อประเมินบริบท เกี่ยวกับความเหมาะสม ความสอดคล้องของวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการ
2. เพื่อประเมินปัจจัยนำเข้า เกี่ยวกับความเหมาะสม ความพร้อมของงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ บุคลากร และวิธีดำเนินการตามโครงการ
3. เพื่อประเมินกระบวนการ เกี่ยวกับความเหมาะสมของการดำเนินการตามโครงการที่ปฏิบัติจริง
4. เพื่อประเมินผลผลิต เกี่ยวกับผลการดำเนินโครงการตามวัตถุประสงค์ของโครงการและผลสำเร็จของโครงการในส่วนบรรยายด้านผลผลิต

นิยามศัพท์

โครงการส่งเสริมการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง การส่งเสริมให้ผู้เรียนโรงเรียนเทศบาลวัดโพธิ์ จังหวัดชลบุรี ปฏิบัติตนและดำเนินชีวิตตามแนวพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ได้แก่ 1) ความพอประมาณ

หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น 2) ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ และ 3) การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต โดยมีเงื่อนไขสำคัญ 2 ประการ คือ 1) เงื่อนไขความรู้ หมายถึง การฝึกตนให้มีความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผนและความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ และ 2) เงื่อนไขคุณธรรม หมายถึง มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความอดทน และมีความพากเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

การประเมินโครงการส่งเสริมการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง การประเมินการดำเนินโครงการส่งเสริมการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนเทศบาลวัดโพธิ์ จังหวัดชลบุรี โดยนำรูปแบบ CIPPIEST Model ซึ่งเป็นรูปแบบการประเมินตั้งแต่ก่อนเริ่มโครงการ ระหว่างดำเนินโครงการ และสิ้นสุดโครงการ โดยศึกษาปัจจัยและบริบทสำคัญต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการดำเนินโครงการ ได้แก่ 1) การประเมินด้านบริบท (Context evaluation) หมายถึง การประเมินเพื่อพิจารณาหลักการและเหตุผล ความจำเป็นที่ต้องดำเนินโครงการ ประเด็นปัญหา ความเหมาะสมและความสอดคล้องของวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการกับสภาพปัจจุบัน 2) การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input evaluation) หมายถึง การประเมินเพื่อพิจารณาถึงความเป็นไปได้ของโครงการ ความเหมาะสม และความพอเพียงของทรัพยากรที่จะใช้ในการดำเนินโครงการ เช่น งบประมาณ บุคลากร วัสดุ อุปกรณ์ เวลา ฯลฯ รวมทั้ง เทคโนโลยีและแผนการดำเนินงาน 3) การประเมินด้านกระบวนการ (Process evaluation) หมายถึง การประเมินเพื่อหาข้อบกพร่องของการดำเนินโครงการ ที่จะใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนา แก้ไข ปรับปรุง ให้การดำเนินการมีประสิทธิภาพมากขึ้น และเป็นการตรวจสอบกิจกรรม เวลา ทรัพยากรที่ใช้ในโครงการ เพื่อบ่งชี้จุดเด่น และจุดด้อยของโครงการ ในด้านความ

สอดคล้องระหว่างกระบวนการดำเนินงานตามโครงการที่ปฏิบัติจริง 4) การประเมินด้านผลผลิต (Product evaluation) หมายถึง การประเมินผลผลิตเพื่อบ่งชี้ผลสัมฤทธิ์ของโครงการส่งเสริมการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนเทศบาลวัดโพธิ์ จังหวัดชลบุรี ว่ามีความสอดคล้องมากน้อยเพียงใด บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้หรือไม่ โดยวัดจากความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วยส่วนบรรยาย 4 ด้าน ได้แก่ 4.1) ด้านผลกระทบ (Impact evaluation) หมายถึง การประเมินผลที่เกิดขึ้นต่อเนื่องจากการดำเนินโครงการที่เกิดขึ้นกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และผู้ปกครอง 4.2) ด้านประสิทธิผล (Effectiveness evaluation) หมายถึง ผลสำเร็จของโครงการที่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการสามารถบรรลุและตอบสนองความต้องการจำเป็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง 4.3) ด้านความยั่งยืน (Sustainability evaluation) หมายถึง การรักษาไว้ซึ่งความสำเร็จของโครงการ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินโครงการเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จ และคงอยู่อย่างต่อเนื่อง 4.4) ด้านการถ่ายทอดส่งต่อ (Transportability evaluation) หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการถ่ายทอดความรู้ไปสู่ผู้อื่น และความสำเร็จของโครงการที่สามารถขยายผลหรือประยุกต์ใช้ให้กับโรงเรียนอื่น ๆ ที่สนใจ

ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคคลผู้ปฏิบัติหน้าที่บริหารสถานศึกษา ตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา และรองผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนเทศบาลวัดโพธิ์ จังหวัดชลบุรี

ครูผู้รับผิดชอบโครงการ หมายถึง ผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่รับผิดชอบโครงการส่งเสริมการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนเทศบาลวัดโพธิ์ จังหวัดชลบุรี และทำหน้าที่ครูประจำชั้น

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง องค์คณะบุคคลที่ทำงานร่วมกับโรงเรียนเทศบาลวัดโพธิ์ จังหวัดชลบุรี เพื่อให้สถานศึกษามีความเข้มแข็ง สามารถบริหารจัดการด้วยตนเองได้ตามกรอบที่กฎหมายกำหนด บุคคลที่ได้รับการคัดเลือกเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจะมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ชุมชน สังคมและประเทศ

ผู้ปกครอง หมายถึง ผู้ปกครองนักเรียน ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1-3 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนเทศบาลวัดโพธิ์ จังหวัดชลบุรี

นักเรียน หมายถึง ผู้เรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1-3 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนเทศบาลวัดโพธิ์ จังหวัดชลบุรี

ขอบเขตการวิจัย

การประเมินโครงการส่งเสริมการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนเทศบาลวัดโพธิ์ จังหวัดชลบุรี โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบ CIPPIEST Model ของ Stufflebeam and Shinkfield (2007 อ้างถึงใน รำไพ แสงนิกุล, 2559) ได้แก่ 1) ด้านบริบท (Context evaluation: C) 2) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input evaluation: I) 3) ด้านกระบวนการ (Process evaluation: P) และ 4) ด้านผลผลิต (Product evaluation: P) ส่วนบรรยายด้านผลผลิต ซึ่งประกอบด้วย 4.1) ด้านผลกระทบ (Impact evaluation: I) 4.2) ด้านประสิทธิผล (Effectiveness evaluation: E) 4.3) ด้านความยั่งยืน (Sustainability evaluation: S) และ 4.4) ด้านการถ่ายทอดส่งต่อ (Transportability evaluation: T) ประชากร เป็นบุคคลที่มีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 2 คน ครูผู้รับผิดชอบโครงการ จำนวน 5 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 15 คน ผู้ปกครอง จำนวน 340 คน และนักเรียน จำนวน 340 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 702 คน

ตัวแปรต้น ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบโครงการ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองและนักเรียน ตัวแปรตาม ได้แก่ 1) ด้านบริบท (Context evaluation: C) เป็นการประเมินวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการ 2) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input evaluation: I) เป็นการประเมินเกี่ยวกับงบประมาณวัสดุอุปกรณ์ บุคลากร และวิธีดำเนินการตามโครงการ 3) ด้านกระบวนการ (Process evaluation: P) เป็นการประเมินเกี่ยวกับการวางแผน การดำเนินงาน การติดตาม และการประเมินผล 4) ด้านผลผลิต (Product evaluation: P) เป็นการประเมินเกี่ยวกับผลการดำเนินโครงการตามวัตถุประสงค์ของโครงการ และผลสำเร็จของโครงการในส่วนบรรยายด้านผลผลิตประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 4.1) ด้านผลกระทบ (Impact evaluation: I) 4.2) ด้านประสิทธิผล (Effectiveness evaluation: E) 4.3) ด้านความยั่งยืน (Sustainability evaluation: S) และ 4.4) ด้านการถ่ายทอดส่งต่อ (Transportability evaluation: T)

ระเบียบวิธีวิจัย

ใช้รูปแบบการประเมินโครงการแบบ CIPPIEST Model เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จากนั้นนำไปวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

ผลการศึกษา

จากการวิเคราะห์ข้อมูลในการประเมินโครงการส่งเสริมการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนเทศบาลวัดโพธิ์ จังหวัดชลบุรี สรุปได้ดังนี้ 1) ด้านบริบท ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบโครงการ และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า โดยรวมมีความเหมาะสม สอดคล้องอยู่ในระดับมาก และในภาพรวมผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ วัตถุประสงค์ของโครงการมีความชัดเจนและนำไปสู่การปฏิบัติได้ วิธีการดำเนินการและระยะเวลาดำเนินการมีความเหมาะสมและปฏิบัติจริงได้ และเป้าหมายของโครงการก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียน ตามลำดับ 2) ด้านปัจจัยนำเข้า ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบโครงการ และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า โดยรวมมีความเหมาะสม สอดคล้องอยู่ในระดับมาก และในภาพรวมผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ พื้นที่และอุปกรณ์ประกอบกิจกรรมเหมาะสมเพียงพอกับการจัดกิจกรรมต่าง ๆ บุคลากรในโรงเรียนให้ความร่วมมือปฏิบัติงานในการดำเนินโครงการเป็นอย่างดี และโรงเรียนได้รับความร่วมมือจากชุมชนในการดำเนินโครงการ ตามลำดับ 3) ด้านกระบวนการ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบโครงการ และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า โดยรวมมีความเหมาะสม สอดคล้องอยู่ในระดับมากและในภาพรวมผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ การกำหนดกิจกรรมโครงการเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพของสถานศึกษา โรงเรียนเผยแพร่ความรู้จากการจัดกิจกรรม

และขยายผลการปฏิบัติกิจกรรมสู่ชุมชน และมีการนิเทศกำกับติดตาม ประเมินผล และนำผลการประเมินมาใช้ปรับปรุงพัฒนาโครงการอย่างต่อเนื่อง ตามลำดับ 4) ด้านผลผลิต ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบโครงการ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครอง พบว่า โดยรวมมีความเหมาะสม สอดคล้องอยู่ในระดับมาก และในภาพรวมผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ การดำเนินงานโครงการบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น และดำรงชีวิตอยู่อย่างพอเพียง และสถานศึกษามีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีด้านการบริหารจัดการและรู้เท่าทันสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของสังคม ตามลำดับ ตามความคิดเห็นของผู้เรียนระดับชั้นอนุบาล พบว่า โดยรวม มีความเหมาะสม สอดคล้องอยู่ในระดับมาก ในภาพรวมผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก ยกเว้น ผู้เรียนเรียนรู้การปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนและสังคมมากขึ้น อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้เรียนเรียนรู้การปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนและสังคมมากขึ้น ผู้เรียนรู้จักการออมเงินและใช้จ่ายเงินอย่างประหยัด และผู้เรียนมีความสุขในการร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ตามลำดับ ตามความคิดเห็นของผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษา และระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า โดยรวมมีความเหมาะสม สอดคล้องอยู่ในระดับมาก ในภาพรวมผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ นักเรียนสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการเลือกประกอบอาชีพ หรือศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น โรงเรียนจัดกิจกรรมเหมาะสมกับวัยและตรงกับความต้องการของผู้เรียน และนักเรียนมีรายได้ระหว่างเรียนและสามารถแบ่งเบาภาระครอบครัว ตามลำดับ

ผลการประเมินในส่วนปรับขยายด้านผลผลิต พบว่า 1)ด้านผลกระทบ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบโครงการ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครอง พบว่า โดยรวมมีความเหมาะสม สอดคล้องอยู่ในระดับมาก ในภาพรวมผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณา

เป็นรายชื่อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ โรงเรียนได้รับการยอมรับและมีความเชื่อมั่นในการจัดการศึกษา ผู้ปกครองและชุมชน มีความพึงพอใจต่อการจัดทำโครงการ และผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้ ตามลำดับ ตามความคิดเห็นของผู้เรียนระดับชั้นอนุบาล พบว่า โดยรวมมีความเหมาะสม สอดคล้องอยู่ในระดับมาก ในภาพรวมผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ผู้เรียนมีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปในทางบวก ผู้เรียนรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และผู้เรียนมีการพัฒนาตนเองหลังจากการเข้าร่วมกิจกรรม ตามลำดับ ตามความคิดเห็นของผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษา และระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า โดยรวมมีความเหมาะสม สอดคล้องอยู่ในระดับมาก ในภาพรวมผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ นักเรียนมีการพัฒนาตนเองหลังจากการเข้าร่วมกิจกรรม นักเรียนมีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปในทางบวก และนักเรียนรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ตามลำดับ 2) ด้านประสิทธิผล ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบโครงการ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครอง พบว่า โดยรวมมีความเหมาะสม สอดคล้องอยู่ในระดับมาก ในภาพรวมผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ผู้เรียนสามารถนำความรู้และทักษะที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการมาประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวัน โครงการสามารถพัฒนาผู้เรียนและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมผู้เรียนด้านการปฏิบัติตนให้ดีขึ้น และโรงเรียนดำเนินโครงการและจัดกิจกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตามลำดับ ตามความคิดเห็นของผู้เรียนระดับชั้นอนุบาล พบว่า โดยรวมมีความเหมาะสม สอดคล้องอยู่ในระดับมาก ในภาพรวมผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้ความรู้จากการเข้าร่วมกิจกรรมในการดำเนินชีวิตประจำวัน ผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่อตนเองและต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย และผู้เรียนมีความสามัคคีในหมู่คณะ รัก และภาคภูมิใจในสถาบันของตน ตามลำดับ ตามความคิดเห็นของผู้เรียนระดับชั้นประถม

ศึกษา และระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า โดยรวมมีความเหมาะสม สอดคล้องอยู่ในระดับมาก ในภาพรวมผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อตนเองและต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย นักเรียนสามารถประยุกต์ใช้ความรู้จากการเข้าร่วมกิจกรรมในการดำเนินชีวิตประจำวัน และนักเรียนมีความสามัคคีในหมู่คณะ รัก และภาคภูมิใจในสถาบันของตน ตามลำดับ 3) ด้านความยั่งยืน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบโครงการ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครอง พบว่า โดยรวมมีความเหมาะสม สอดคล้องอยู่ในระดับมาก ในภาพรวมผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ผู้เรียนสามารถนำประสบการณ์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมไปประกอบอาชีพในอนาคต ครูมีทักษะในการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน สามารถพัฒนาวิชาชีพและพัฒนาศักยภาพทางการสอน และการจัดกิจกรรมในโครงการมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องทุกปี ตามลำดับ ตามความคิดเห็นของผู้เรียนระดับชั้นอนุบาล พบว่า โดยรวมมีความเหมาะสม สอดคล้องอยู่ในระดับมาก ในภาพรวมผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ผู้เรียนรู้จักปรับตัวและมีทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข ผู้เรียนใฝ่หาความรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง และผู้เรียนมีพื้นฐานในอาชีพที่ตนถนัดและสนใจเพื่อนำไปสู่ความเชี่ยวชาญในอนาคต ตามลำดับ ตามความคิดเห็นของผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษา และระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า โดยรวมมีความเหมาะสม สอดคล้องอยู่ในระดับมาก ในภาพรวมผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ นักเรียนมีพื้นฐานในอาชีพที่ตนถนัดและสนใจเพื่อนำไปสู่ความเชี่ยวชาญในอนาคต นักเรียนใฝ่หาความรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง และนักเรียนรู้จักปรับตัวและมีทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข ตามลำดับ 4) ด้านการถ่ายทอดส่งต่อ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบโครงการ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครอง

พบว่า โดยรวมมีความเหมาะสม สอดคล้องอยู่ในระดับมาก ในภาพรวมผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ผลความสำเร็จของกิจกรรมในโครงการสามารถถ่ายทอดเพื่อเป็นต้นแบบในการประกอบอาชีพ โรงเรียนขยายผลการดำเนินงานของโครงการและนำไปต่อยอดสู่สถานศึกษาอื่น ๆ และโรงเรียนมีการสร้างเครือข่ายกับชุมชนและหน่วยงานอื่น ๆ ในการถ่ายทอดความรู้จากการดำเนินโครงการ ตามลำดับตามความคิดเห็นของผู้เรียนระดับชั้นอนุบาล พบว่า โดยรวมมีความเหมาะสม สอดคล้องอยู่ในระดับมาก ในภาพรวมผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ผู้เรียนสามารถถ่ายทอดประสบการณ์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมสู่เพื่อนและครอบครัว ผู้เรียนสามารถปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อเป็นต้นแบบแก่เพื่อน ๆ ในชั้นเรียน และผู้เรียนมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน โดยอาศัยองค์ความรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรม ตามลำดับ ตามความคิดเห็นของผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษา และระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า โดยรวมมีความเหมาะสม สอดคล้องอยู่ในระดับมาก ในภาพรวมผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ นักเรียนสามารถปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อเป็นต้นแบบแก่เพื่อน ๆ ในชั้นเรียน นักเรียนสามารถถ่ายทอดประสบการณ์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมสู่เพื่อนและครอบครัว และนักเรียนมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน โดยอาศัยองค์ความรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรม ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากการประเมินโครงการส่งเสริมการปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนเทศบาลวัดโพธิ์จังหวัดชลบุรี มีประเด็นที่จะนำมาอภิปรายผล ดังนี้ 1) การประเมินด้านบริบท โดยรวมมีความเหมาะสมสอดคล้อง อยู่ในระดับมากและในภาพรวมผ่านเกณฑ์การประเมิน ทั้งนี้เนื่องจาก โรงเรียนมีการกำหนดวัตถุประสงค์ ช่วงระยะเวลาในการดำเนินโครงการ และเป้าหมายของโครงการที่ชัดเจน พร้อม

ทั้งมีการกำหนดผู้รับผิดชอบในแต่ละกิจกรรมเพื่ออำนวยความสะดวกและให้ความรู้กับผู้เรียน ทำให้โครงการสามารถปฏิบัติได้จริงตามแผนที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับแนวคิดของ สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2553 อ้างถึงใน กมลนันท์ บุญกล้า, 2559) กล่าวว่า การกำหนดเป้าหมายของโครงการเป็นสิ่งสำคัญของการประเมิน เพราะผลสำเร็จของโครงการขึ้นอยู่กับเป้าหมายของโครงการ เมื่อเป้าหมายของโครงการไม่มีความชัดเจน ผลการประเมินในด้านอื่น ๆ ที่ตามมาก็จะไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อโครงการ สอดคล้องกับ ปรียา โกละกะ (2561) ได้ศึกษาการประเมินโครงการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ “โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น” โรงเรียนเทศบาล 1 (บ้านไร่หลวง) ผลการประเมินพบว่า ด้านบริบท โดยรวมอยู่ในระดับมาก ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด 2) การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า โดยรวมมีความเหมาะสม สอดคล้องอยู่ในระดับมากและในภาพรวมผ่านเกณฑ์การประเมิน ทั้งนี้เนื่องจาก การดำเนินกิจกรรมในโครงการมีวิธีและขั้นตอนในการปฏิบัติที่ชัดเจน โดยมีการกำหนดผู้ดูแลรับผิดชอบโครงการตามความรู้ ความสามารถ จึงทำให้บุคลากรที่มีหน้าที่รับผิดชอบกิจกรรมต่าง ๆ ให้ความร่วมมือ และสามารถถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เรียนได้ รวมทั้งโรงเรียนได้รับความร่วมมือจากชุมชนและหน่วยงานต่าง ๆ ในการให้ความอนุเคราะห์ใช้พื้นที่ในการจัดกิจกรรมเป็นอย่างดี สอดคล้องกับ กมลนันท์ บุญกล้า (2559) ได้ศึกษาการประเมินโครงการเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนบ้านหนองปลาชี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 ด้านปัจจัยนำเข้า (Input evaluation) มีความเพียงพอเหมาะสม อยู่ในระดับมาก 3) การประเมินด้านกระบวนการ โดยรวมมีความเหมาะสมสอดคล้องอยู่ในระดับมาก และในภาพรวมผ่านเกณฑ์การประเมิน ทั้งนี้เนื่องจาก โรงเรียนมีการกำหนดกิจกรรมที่น่าสนใจและมีความหลากหลาย ตรงกับความต้องการของครู ผู้เรียน และบุคลากรในโรงเรียน ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวมีความเหมาะสมกับสภาพของโรงเรียน รวมทั้งผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับกิจกรรมในโครงการ จึงมีการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เข้าร่วมกิจกรรม หากจุดบกพร่องของการดำเนินงานเพื่อปรับปรุงโครงการ และกิจกรรมต่าง ๆ ในโครงการให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ ขวัญภา อุมหะกานต์ (2559) ได้ศึกษาการประเมินโครงการเศรษฐกิจพอ

เพียงของโรงเรียนสวนแตงวิทยา ด้านกระบวนการ พบว่า ผลการประเมินโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผู้บริหาร และครู มีความเห็นว่าโรงเรียนได้ดำเนินการตามโครงการเศรษฐกิจพอเพียง เป็นไปตามแผนปฏิบัติการที่วางไว้ 4) การประเมินด้านผลผลิต โดยรวมมีความเหมาะสมสอดคล้อง อยู่ในระดับมาก และในภาพรวมผ่านเกณฑ์การประเมิน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากกิจกรรมที่เหมาะสมตามวัย ทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะและประสบการณ์ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวัน สามารถดำรงชีวิตอยู่อย่างพอเพียง และรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคม สอดคล้องกับขวัญภา อุณหานต์ (2559) ได้ศึกษาการประเมินโครงการเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนสวนแตงวิทยา ด้านผลผลิตพบว่า ผลการประเมินโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 4.1) ด้านผลกระทบ โดยรวมมีความเหมาะสม สอดคล้องอยู่ในระดับมาก ในภาพรวมผ่านเกณฑ์การประเมิน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโรงเรียนดำเนินโครงการโดยเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม สอดคล้องกับ จรรยาพร ศิลาโชติ (2561) ได้ศึกษาการประเมินโครงการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ความยั่งยืนของโรงเรียนบ้านเป่าวิทยา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ พบว่า ด้านผลกระทบ โดยรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก 4.2) ด้านประสิทธิผล โดยรวมมีความเหมาะสม สอดคล้องอยู่ในระดับมาก ในภาพรวมผ่านเกณฑ์การประเมิน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก กิจกรรมในโครงการส่งผลต่อสภาพการดำรงชีวิตของผู้เรียนโดยตรง ซึ่งสามารถตอบสนองความต้องการของผู้ปกครอง และชุมชน รวมทั้งความสามารถในการจัดกิจกรรมของครู ส่งผลให้โรงเรียนดำเนินกิจกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ ศศิพรรณ โพธิ์แท่น (2560) ได้ศึกษาการประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมในสถานศึกษา โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนเทศบาล 3 วัดเหนือพบว่า ด้านประสิทธิผล ภาพรวมอยู่ในระดับมาก 4.3) ด้านความยั่งยืน โดยรวมมีความเหมาะสม สอดคล้องอยู่ในระดับมาก ในภาพรวมผ่านเกณฑ์การประเมิน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก

ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการดำเนินโครงการ ครูและบุคลากรในโรงเรียนให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมเป็นอย่างดี สอดคล้องกับ ศศิพรรณ โพธิ์แท่น (2560) ได้ศึกษาการประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมในสถานศึกษา โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนเทศบาล 3 วัดเหนือ พบว่า ด้านความยั่งยืน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก 4.4) ด้านการถ่ายทอดส่งต่อ โดยรวมมีความเหมาะสม สอดคล้องอยู่ในระดับมาก ในภาพรวมผ่านเกณฑ์การประเมิน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก โครงการมีกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตของผู้เรียน ซึ่งสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมมาประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวัน และถ่ายทอดไปยังผู้ปกครอง เพื่อสร้างเป็นอาชีพให้กับครอบครัว สอดคล้องกับวัฒนา สมจิตร (2562) ได้ศึกษาการประเมินโครงการโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น โรงเรียนเทศบาล 9 มณฑลพิธีทองอุสรณ์ พบว่า ด้านการถ่ายทอดความสำเร็จ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. การกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ จะต้องคำนึงถึงภารกิจหลักที่ต้องปฏิบัติเพื่อให้โครงการบรรลุผลสำเร็จ ซึ่งสภาพแวดล้อมโดยรอบโรงเรียน สังคม และชุมชน มีการปรับเปลี่ยนไปตามสภาวะเศรษฐกิจ การกำหนดวัตถุประสงค์ที่ปฏิบัติได้จริง จะทำให้การดำเนินงาน และการประเมินผลตรงกับสภาพความเป็นอยู่ของสังคมในปัจจุบัน
2. โรงเรียนควรจัดสรรงบประมาณ ให้เพียงพอกับการดำเนินโครงการ เพื่อสามารถจัดหา วัสดุอุปกรณ์ ให้เหมาะสม และเพียงพอต่อความต้องการของการดำเนินโครงการ
3. ผู้บริหารสถานศึกษา ควรจัดประชุมสรุปผลการดำเนินงานเมื่อกิจกรรมดำเนินการเสร็จสิ้นในแต่ละกิจกรรม เพื่อวิเคราะห์ถึงปัญหา และอุปสรรคในการดำเนินงาน
4. โรงเรียนควรจัดกิจกรรมเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัว โรงเรียน และชุมชน เพิ่มมากขึ้น โดยให้ผู้ปกครองและชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน

บรรณานุกรม

- กมลนันท์ บุญกล้า. (2559). การประเมินโครงการเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนบ้านหนองปลาชี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ขวัญภา อุนทกานต์. (2559, 13 เมษายน). การประเมินโครงการเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนสวนแตงวิทยา. <https://www.gotoknow.org/posts/631712>.
- จรรยาพร ศิลาโชติ. (2561, 22 กุมภาพันธ์). การประเมินโครงการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ความยั่งยืนของโรงเรียนบ้านเป่าวิทยา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ. <https://www.gotoknow.org/posts/659823>.
- ปรียา โกละกะ. (2561, 4 มกราคม). การประเมินโครงการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ “โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น” โรงเรียนเทศบาล 1 (บ้านไร่หลวง). http://www.kroobannok.com/board_view.php?b_id=159401&bcat_id=16.
- มูลนิธิชัยพัฒนา. (2560, 7 มีนาคม). เอกสารเผยแพร่เศรษฐกิจพอเพียง. <https://www.chaipat.or.th/publication/publish-document/sufficiency-economy.html>.
- รำไพ แสงนิกุล. (2559). การประเมินโครงการบ้านนักวิทยาศาสตร์น้อยประเทศไทย: กรณีศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 2. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ลัญจกร นิลกาญจน์, ปัญญา เลิศไกร และสุดาวรรณ มีบัว. (2560). เศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน. วารสารนาคบุตรปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, 9(1), 203-211.
- วัฒนา สมจิตร. (2562, 2 เมษายน). การประเมินโครงการโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น โรงเรียนเทศบาล 9 มนต์เกียรติทองอนุสรณ์. http://122.155.168.174/~kroobannok/board_view.php?b_id=169169&bcat_id=16.
- ศศิพรรณ โพธิ์แท่น. (2560). การประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมในสถานศึกษา โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนเทศบาล 3 วัดเหนือ. กาฬสินธุ์: โรงเรียนเทศบาล 3 วัดเหนือ.
- สำนักงานศึกษาธิการภาค 2. (2562). รายงานผลการประเมินสถานศึกษาที่เข้ารับการประเมินเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในพื้นที่รับผิดชอบสำนักงานศึกษาธิการ ภาค 2. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.

การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมแบบ Watthungbenja model
เพื่อพัฒนาด้านผู้บริหาร ด้านข้าราชการครู ด้านบริหารสถานศึกษา ด้านสัมพันธ์ชุมชน
ด้านผู้เรียน ในการส่งเสริมคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนวัดทุ่งเบญจา

The Development of Watthungbenja Participatory School Administration Model
for School Executives, Teacher Bureaucrats, School Administration,
Community Relation, and Learners to Enhance School Educational Quality
of Watthungbenja School

นิเวศน์ ชาตวิวัฒน์¹

Niweat Chartwut

Article History

Received: 2022-02-22

Revised: 2022-04-19

Accepted: 2022-04-21

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา รูปแบบการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมโดยหลักยึดมั่นสัมพันธ์แบบ Watthungbenja model ผู้วิจัยใช้วิธีศึกษา 2 ลักษณะ ลักษณะแรก คือการศึกษาข้อมูลภาคสนาม โดยการใช้การศึกษาสัมภาษณ์และอภิปรายเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มแบบเจาะจง (Focus group technique) ลักษณะที่สองเป็นการศึกษาเชิงปริมาณจากการใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นกับกลุ่มตัวอย่าง มีขั้นตอนการดำเนินการ 4 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ศึกษาปัญหาการบริหาร ที่ส่งผลต่อการส่งเสริมคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนวัดทุ่งเบญจา ระยะที่ 2 การสร้างและพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมโดยหลักยึดมั่นสัมพันธ์แบบ Watthungbenja model ระยะที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมโดยหลักยึดมั่นสัมพันธ์ ระยะที่ 4 การประเมินและปรับปรุงการใช้รูปแบบ

คำสำคัญ: การพัฒนารูปแบบ การมีส่วนร่วม คุณภาพการศึกษา

¹ ผู้อำนวยการ โรงเรียนโรงเรียนวัดทุ่งเบญจา จังหวัดจันทบุรี

Director, Watthungbenja School, Chanthaburi

Email: niweatchartwut@gmail.com*Corresponding author

Abstract

This R&D research was to develop Watthungbenja model-based participatory school administration. Two main research methods were 1) field study from individual interview and focus group technique; and 2) quantitative study from questionnaires made for the sample groups. There were four phases for this research, including 1) studying school administration problem to enhance school educational quality of Watthungbenja School; 2) creating and development Watthungbenja model-based participatory school administration to enhance school educational quality of Watthungbenja School; 3) piloting Watthungbenja model-based participatory school administration; and 4) evaluating and improve Watthungbenja model-based participatory school administration

Keywords: Model Development, Participation, Educational Quality

บทนำ

การพัฒนาประเทศชาติให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพต้องเสริมสร้างและพัฒนาคนในประเทศชาติให้เป็นคนที่มีคุณภาพปัจจัยที่ทำให้คนมีคุณภาพได้ผลคือการศึกษาที่มีประสิทธิภาพเพื่อทำให้คนได้รับการศึกษาและทำให้คนไทยทุกคนได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพในทุกระดับการศึกษาซึ่งเครื่องมือสำคัญเพื่อให้ชาติบ้านเมืองมีความเจริญมั่นคงได้การพัฒนาคุณภาพการศึกษาจะเกิดขึ้นเมื่อผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ร่วมงานทุกคนเปลี่ยนเจตคติหันมาให้ความสำคัญเกี่ยวกับภาวะผู้นำการทำงานเป็นทีม การประสานความร่วมมือและการมีความสำนึกร่วมกันของผู้ปกครอง ผู้แทนชุมชนซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ (บุญส่ง เจริญศรี, 2550) ได้กล่าวว่าการบริหารองค์กรจะประสบความสำเร็จต้องใช้หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมต้องให้ความสำคัญกับบุคคลที่มีส่วนร่วมในการบริหารทุกขั้นตอนจะเกิดการบริหารตรงตามวัตถุประสงค์มากที่สุดผู้วิจัยในฐานะผู้บริหารโรงเรียน ถือเป็นบุคคลทางการศึกษาที่สำคัญที่สุดในสถานศึกษาที่สามารถพัฒนาให้การปฏิรูปการเรียนรู้ในโรงเรียนเกิดขึ้นได้อย่างสำเร็จ อย่างสมบูรณ์ครบถ้วนในกระบวนการ เพราะผู้บริหารโรงเรียน คือผู้นำที่จะชี้แนะ สั่งการ และวางกรอบทิศทางการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน ให้เป็นไปตามกฎหมายและนโยบายของรัฐ ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการตรวจสอบข้อมูลจำนวนนักเรียนย้อนหลัง 5 ปีการศึกษาที่ผ่านมาที่ผู้วิจัยจะดำรงตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนวัดทุ่งเบญจา พบว่า ปีการศึกษา 2555

มีจำนวนนักเรียน 74 คน ปีการศึกษา 2556 มีจำนวนนักเรียน 62 คน ปีการศึกษา 2557 มีจำนวนนักเรียน 48 คน ปีการศึกษา 2558 มีจำนวนนักเรียน 50 คน และ ปีการศึกษา 2559 มีจำนวนนักเรียน จำนวน 55 คน จากการศึกษาข้อมูลดังกล่าวพบว่าจำนวนนักเรียนของโรงเรียนวัดทุ่งเบญจามีจำนวนลดลงทุกปีการศึกษา และจากปัญหาการลดลงของจำนวนนักเรียนอาจส่งผลให้โรงเรียนวัดทุ่งเบญจาถูก ยุบรวมหรือควบรวมกับโรงเรียนอื่น ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการศึกษาปัญหาของโรงเรียนโดยการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอก (SWOT Analysis) ซึ่งการวิเคราะห์ SWOT (SWOT Analysis) เป็นการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมต่าง ๆ ทั้งภายนอกและภายในองค์กรซึ่งปัจจัยเหล่านี้แต่ละอย่างจะช่วยให้เข้าใจได้ว่ามีอิทธิพลต่อการดำเนินงานขององค์กรอย่างไร จุดแข็งขององค์กรจะเป็นความสามารถภายในที่ถูกใช้ประโยชน์ เพื่อการบรรลุเป้าหมาย ในขณะที่จุดอ่อนขององค์กรจะเป็นคุณลักษณะภายในที่อาจจะทำลายผลการดำเนินงาน โอกาสทางสภาพแวดล้อมจะเป็นสถานการณ์ที่ให้โอกาสเพื่อการบรรลุเป้าหมายขององค์กร ในทางกลับกันอุปสรรคทางสภาพแวดล้อมจะเป็นสถานการณ์ที่ขัดขวางการบรรลุเป้าหมายขององค์กร ผลจากการวิเคราะห์ SWOT นี้จะใช้เป็นแนวทางในการกำหนดวิสัยทัศน์ การกำหนดกลยุทธ์ เพื่อให้องค์กรเกิดการพัฒนาไปในทางที่เหมาะสม

จากการศึกษาวิเคราะห์สภาพแวดล้อมต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอก (SWOT Analysis) พบว่า สาเหตุที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนไม่บรรลุเป้าหมาย

ของการจัดการศึกษา จำนวนนักเรียนของโรงเรียนวัดทุ่งเบญจา ลดลงเกิดจากหลายสาเหตุดังนี้ (แผนปฏิบัติการโรงเรียนวัดทุ่งเบญจา, 2563) ด้านผู้บริหาร ขาดการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างตัวผู้บริหาร กับชุมชน ท้องถิ่น ด้านบุคลากร จำนวนครูผู้สอนไม่ครบชั้นเรียน ครูผู้สอนมีอายุมาก ส่งผลให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่ทันยุคการเข้ามาของเทคโนโลยี ส่งผลให้การสอนของครู ไม่ตอบสนองความต้องการของผู้ปกครองและชุมชน ครูผู้สอนยังใช้วิธีการสอนแบบเดิม ๆ คือการให้นักเรียนท่องจำด้านเทคโนโลยี โรงเรียนขาดอุปกรณ์ด้านเทคโนโลยี เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ให้นักเรียนได้เรียนรู้ ด้านสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ขาดงบประมาณในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ด้านผู้ปกครองและชุมชน ผู้ปกครองและชุมชนขาดความเชื่อมั่นในการจัดการศึกษาของโรงเรียน และขาดความมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่าง ผู้บริหาร นักเรียนขาดความสนใจต่อการเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนค่อนข้างต่ำ

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยในฐานะผู้บริหารโรงเรียนวัดทุ่งเบญจามีความสนใจการบริหารสถานศึกษาและพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามกฎหมายและนโยบายของรัฐ ส่งเสริมให้โรงเรียนวัดทุ่งเบญจาเป็นโรงเรียนขนาดเล็กที่มีคุณภาพ ตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่ง การบริหารโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพต้องให้โอกาสแก่ครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองนักเรียน ชุมชนท้องถิ่น และนักเรียน ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารถือเป็นการส่งเสริมการทำงานเป็นทีมบุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการกิจการบริหารทุกขั้นตอนตั้งแต่ร่วมวางแผนตัดสินใจดำเนินงานและประเมินผลการบริหารแบบมีส่วนร่วมคือปัจจัยด้านบุคลากรในองค์กรต้องให้ความสำคัญแก่บุคลากรในฐานะที่เป็นทรัพยากรที่สำคัญและต้องดูแลรักษา ต้องการให้บุคลากรเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการองค์การ โดยให้บุคลากรในองค์กรมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อนภายในองค์กร วิเคราะห์อุปสรรคและโอกาสจากสิ่งแวดล้อมภายนอก การประเมินภาระหน้าที่ขององค์การทรัพยากร ทักษะด้านต่าง ๆ ของบุคลากรทุกระดับ มีการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจร่วมช่วยเหลือสนับสนุนและรับผิดชอบ นอกจากการบริหารแบบมีส่วนร่วมแล้วความยึดมั่นผูกพันกับองค์การหรือชุมชนยังเป็นประเด็นสำคัญสำหรับการที่จะทำให้บุคลากรในองค์กร และชุมชนปฏิบัติงานได้อย่าง

มีประสิทธิภาพ องค์การทุกองค์การจะต้องรักษาบุคลากรที่มีคุณภาพไว้ ซึ่งแนวทางหนึ่งที่เป็นที่ยอมรับกันก็คือทำให้บุคลากรและชุมชน มีความยึดมั่นผูกพันต่อองค์การ จึงได้พัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมแบบ Watthungbenja Model เพื่อพัฒนาด้านผู้บริหาร ด้านข้าราชการครู ด้านบริหารสถานศึกษา ด้านสัมพันธ์ชุมชน ด้านผู้เรียน เพื่อด้านคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนวัดทุ่งเบญจา

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาปัญหาเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม
2. เพื่อสร้างและพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมโดยหลักยึดมั่นสัมพันธ์แบบ Watthungbenja Model เพื่อพัฒนาคุณภาพด้านผู้บริหาร ด้านข้าราชการครู ด้านบริหารสถานศึกษา ด้านสัมพันธ์ชุมชน ด้านผู้เรียน ในการส่งเสริมคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนวัดทุ่งเบญจา
3. เพื่อทดลองใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมโดยหลักยึดมั่นสัมพันธ์แบบ Watthungbenja Model เพื่อพัฒนาคุณภาพด้านผู้บริหาร ด้านข้าราชการครู ด้านบริหารสถานศึกษา ด้านสัมพันธ์ชุมชน ด้านผู้เรียน ในการส่งเสริมคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนวัดทุ่งเบญจา
4. เพื่อประเมินตรวจสอบรูปแบบการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมโดยหลักยึดมั่น สัมพันธ์แบบ Watthungbenja Model ด้านผู้บริหาร ด้านข้าราชการครู ด้านบริหารสถานศึกษา ด้านสัมพันธ์ชุมชน ด้านผู้เรียน ในการส่งเสริมคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนวัดทุ่งเบญจา
5. เพื่อประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมโดยหลักยึดมั่นสัมพันธ์แบบ Watthungbenja Model ด้านผู้บริหาร ด้านข้าราชการครู ด้านบริหารสถานศึกษา ด้านสัมพันธ์ชุมชน ด้านผู้เรียน ในการส่งเสริมคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนวัดทุ่งเบญจา
6. เพื่อประเมินความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมโดยหลักยึดมั่นสัมพันธ์แบบ Watthungbenja Model ด้านผู้บริหาร ด้านข้าราชการครู ด้านบริหารสถานศึกษา ด้านสัมพันธ์ชุมชน ด้านผู้เรียน ในการส่งเสริมคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนวัดทุ่งเบญจา

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กระบวนการบริหารของกูลิคและเออร์วิค (Gulick & Urwick, n.d.) แนวคิดกระบวนการบริหารของโรลด์เอฟแคมป์เบลล์และคนอื่น ๆ (Roald F. Campbell, et al., 1990) แนวคิดกระบวนการบริหารของ; กิบสันด์ และคนอื่น ๆ (Gibson, et al., 1997) รูปแบบบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม ใช้แนวคิดของ (Cohen, J & Uphoff, N., 1980) การบริหารแบบยึดมั่นสัมพันธ์ของ (Meyer & Allen, 1997)

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา รูปแบบการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมโดยหลักยึดมั่นสัมพันธ์แบบ Watthungbenja model ผู้วิจัยใช้วิธีศึกษา 2 ลักษณะ ลักษณะแรก คือการศึกษาข้อมูลภาคสนาม โดยการใช้การศึกษาสัมภาษณ์และอภิปรายเป็น รายบุคคลและเป็นกลุ่มแบบเจาะจง (Focus group technique) ลักษณะที่สองเป็นการศึกษาเชิงปริมาณจากการใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นกับกลุ่มตัวอย่าง

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ปัญหาการบริหาร ด้านผู้บริหาร ด้านข้าราชการครู ด้านบริหาร สถานศึกษา ด้านสัมพันธ์ชุมชน ด้านผู้เรียน ที่ส่งผลต่อการส่งเสริมคุณภาพการศึกษา ผลการศึกษาปัญหาการบริหารด้านผู้บริหาร ด้านข้าราชการครู ด้านบริหารสถานศึกษา ด้านสัมพันธ์ชุมชน ด้านผู้เรียน ที่ส่งผลต่อการส่งเสริมคุณภาพการศึกษา มีปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$ S.D. = .146)

2. เพื่อสร้างและพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมโดยหลักยึดมั่นสัมพันธ์แบบ Watthungbenja Model เพื่อพัฒนาคุณภาพด้านผู้บริหาร ด้านข้าราชการครู ด้านบริหารสถานศึกษา ด้านสัมพันธ์ชุมชน ด้านผู้เรียน ในการส่งเสริมคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนวัดทุ่งเบญจา

ขั้นตอนที่ 2.1 การสร้างและพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมโดยหลักยึดมั่นสัมพันธ์แบบ Watthungbenja model เพื่อพัฒนาคุณภาพด้านผู้บริหาร ด้านข้าราชการครู ด้านบริหารสถานศึกษา ด้านสัมพันธ์ชุมชน ด้านผู้เรียน ในการส่งเสริมคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนวัดทุ่ง

เบญจา ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้น มีองค์ประกอบ 13 องค์ประกอบหลัก ดังนี้ 1) W : ขั้นตอนการวางแผนระบบการดำเนินงาน (WORKING SYSTEM) เป็นขั้นตอนเพื่อดำเนินการวิเคราะห์สภาพปัญหาของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ร่วมกัน 2) A : ขั้นตอนการมุ่งผลสัมฤทธิ์ (ACHIEVEMENT) เป็นการมุ่งความสำเร็จของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ทั้งคุณภาพด้านผู้บริหาร ด้านข้าราชการครู ด้านบริหารสถานศึกษา ด้านความสัมพันธ์ชุมชน ด้านผู้เรียน ในการส่งเสริมคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน .3) T : ขั้นตอนการดำเนินงานเป็นทีมเรียนรู้ร่วมกัน (TEAM LEARNING) เป็นการดึงศักยภาพของแต่ละบุคคลในองค์กร การสร้างความเชื่อมั่นให้กับองค์กร ร่วมพัฒนา สร้างมิตรภาพที่ดีในองค์กร และเสริมสร้างกำลังใจในการปฏิบัติงาน ร่วมกัน 4) T : ขั้นตอนการพัฒนาเทคโนโลยี (TECHNOLOGE) เป็นขั้นตอนการนำเทคโนโลยีสารสนเทศ และส่งเสริมการใช้ ICT มาใช้ประโยชน์ในการบริหารเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน พัฒนาคุณภาพสถานศึกษา 5) H : ขั้นตอนการจัดสรรทรัพยากรมนุษย์ (HUMAN RESOURCE) เป็นขั้นตอนการวางกรอบอัตรากำลัง ความรู้ความสามารถให้เหมาะกับงานที่ได้รับมอบหมาย การส่งเสริมเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถในวิชาชีพของบุคลากร การสร้างขวัญกำลังใจ การส่งเสริมการให้มีหรือขอเลื่อนวิทยฐานะ 6) U : ขั้นตอนการบริหารโรงเรียนเป็นฐาน (UNIT MANAGEMENT) เป็นการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เป็นการกระจายอำนาจ โดยยึดหลักการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิ ตัวแทนครู ตัวแทนชุมชน ตัวแทนศิษย์เก่า ร่วมกันบริหารสถานศึกษาให้เป็นไปตามความต้องการของผู้เรียน และชุมชนมากที่สุด 7) N : การสร้างเครือข่าย (NETWORKING) เป็นการร่วมมือของทุกภาคส่วนในการดำเนินงานของสถานศึกษา 8) G : ขั้นตอนการระดมพัฒนาโรงเรียน (GROUPING) เป็นขั้นตอนการกำหนดความต้องการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนโดยใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมโดยหลักยึดมั่นสัมพันธ์แบบ Watthungbenja Model. 9) B : ขั้นตอนการระดมความคิด (BRAINSTORMING) เป็นขั้นตอนการแสดงความคิดเห็นร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ข้าราชการครู ผู้ปกครองนักเรียน คณะ

กรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ชุมชนท้องถิ่น เพื่อเป็นแนวทางสู่การวางแผนการดำเนินการ, การค้นหาสาเหตุของปัญหา และความต้องการการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน 10) E : ขั้นตอนการวัดและประเมินผลองค์กร (EVALUATION) เป็นการวัดประเมินผลการพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมโดยหลักยึดมั่นสัมพันธ์แบบ Watthungbenja Model. ทั้ง 6 ด้านประกอบด้วยด้านผู้บริหาร ด้านข้าราชการครู ด้านบริหารสถานศึกษา ด้านความสัมพันธ์ชุมชน ด้านผู้เรียน และด้านคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนกระบวนการปรับปรุงความก้าวหน้าในการดำเนินงาน เพื่อให้ได้ผลตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ 11) N : ขั้นตอนการประเมินความต้องการของสถานศึกษา (NEED ASSESSMENT) เป็นการประเมินคุณภาพด้านผู้บริหาร ด้านข้าราชการครู ด้านบริหารสถานศึกษา ด้านความสัมพันธ์ชุมชน ด้านผู้เรียน และด้านคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน 12) J : ขั้นตอนการตรวจสอบความถูกต้อง (JUSTIFY) เป็นการตรวจสอบการพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมโดยหลักยึดมั่นสัมพันธ์แบบ Watthungbenja Model. ทั้ง 6 ด้านประกอบด้วยด้านผู้บริหารในเรื่องด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร คุณลักษณะของผู้บริหาร พฤติกรรมของผู้บริหาร บทบาทหน้าที่ของผู้บริหาร ด้านข้าราชการครูในเรื่องคุณธรรม จริยธรรมของครู ความรู้ความสามารถ ทักษะของครู และแรงจูงใจของข้าราชการครู ด้านบริหารสถานศึกษาในเรื่อง การดำเนินงานภารกิจหรือการดำเนินงานตามนโยบายของโรงเรียน การพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การจัดสรรงบประมาณ ด้านความสัมพันธ์ชุมชน ในเรื่อง บทบาทการมีส่วนร่วม ความผูกพันด้านจิตใจ การวางแผนเป้าหมายร่วมกัน ความเชื่อมั่นศรัทธาในคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ด้านผู้เรียนในเรื่อง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คุณลักษณะที่พึงประสงค์ คุณธรรมจริยธรรม ทักษะชีวิตของผู้เรียน และด้านคุณภาพการศึกษาในเรื่องผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน การเพิ่มจำนวนนักเรียน อัตราการศึกษาต่อของนักเรียน ความพึงพอใจ ของชุมชนท้องถิ่นพอใจของข้าราชการครู ความพึงพอใจของผู้ปกครอง 13) A : ขั้นตอนการปรับตัวเพื่อปรับปรุงองค์กร (ADAPTION) เป็นการปรับปรุงรูปแบบการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมโดยหลักยึดมั่นสัมพันธ์แบบ Watthungbenja model.

ขั้นตอนที่ 2.2 การตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมโดยหลักยึดมั่นสัมพันธ์แบบ Watthungbenja Model. เพื่อพัฒนาคุณภาพด้านผู้บริหาร ด้านข้าราชการครู ด้านบริหารสถานศึกษา ด้านสัมพันธ์ชุมชน ด้านผู้เรียน ในการส่งเสริมคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนวัดทุ่งเบญจา

ผลการตรวจสอบความถูกต้องสมเหตุสมผลเชิงทฤษฎี และความเหมาะสม ในการนำไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมโดยหลักยึดมั่นสัมพันธ์แบบ Watthungbenja model. พบว่า ความถูกต้องสมเหตุสมผลเชิงทฤษฎี อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.60$, S.D.=.166) ความเหมาะสมในการนำไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.74$, S.D.=.142) ส่วนด้านความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.71$, S.D.=.134) และความเป็นไปได้ในการนำไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.67$, S.D.=.118)

3. เพื่อทดลองใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมโดยหลักยึดมั่นสัมพันธ์แบบ Watthungbenja Model. พบว่า ด้านการมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.58$, S.D.=.222) ส่วน ด้านความยึดมั่นสัมพันธ์กับองค์กร โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.63$, S.D.=.202)

4. เพื่อประเมินตรวจสอบรูปแบบการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมโดยหลักยึดมั่นสัมพันธ์แบบ Watthungbenja Model พบว่า ประสิทธิภาพของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมโดยหลักยึดมั่นสัมพันธ์แบบ Watthungbenja model โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.48$, S.D.=.242)

5. เพื่อประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมโดยหลักยึดมั่นสัมพันธ์แบบ Watthungbenja ผลการตรวจสอบประสิทธิภาพของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมโดยหลักยึดมั่นสัมพันธ์แบบ Watthungbenja model. โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.48$, S.D.=.242)

6. เพื่อประเมินความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมโดยหลักยึดมั่นสัมพันธ์แบบ Watthungbenja Model รายงานและรายชื่อพบว่าข้าราชการครู

ผู้ปกครองนักเรียน ชุมชนท้องถิ่น และนักเรียน มีความพึงพอใจ ต่อรูปแบบการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมโดยหลักยึดมั่น สัมพันธ์แบบ Watthungbenja model โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.63$, S.D.=.150)

สรุปและอภิปรายผล

1. ผลการศึกษาปัญหาการบริหารด้านผู้บริหาร

ด้านข้าราชการครู ด้านบริหารสถานศึกษา ด้านสัมพันธ์ ชุมชน ด้านผู้เรียน ที่ส่งต่อการส่งเสริมคุณภาพการศึกษา มี ปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุดทั้งนี้เนื่องจาก ผู้บริหารส่วนใหญ่ได้ พยายามดำเนินการปฏิรูปการศึกษา แต่มักจะยึดนโยบาย และ แนวทางที่ต้นสังกัดกำหนดเป็นหลัก การริเริ่มสร้างสรรค์ และ การเป็นตัวของตัวเองยังมี ไม่มากนัก

ครูอาจารย์ไปทำหน้าที่อื่น นอกเหนือจากการจัดการ เรียนการสอนมีค่อนข้างมากชุมชน และ ผู้ปกครอง มีส่วนร่วม เพียงการบริจาคเงินเป็นหลัก อีกทั้ง การใช้คณะกรรมการโรงเรียน เพื่อประโยชน์ต่อการบริหารและการจัดการศึกษายังไม่สามารถ ทำได้ มากนักสอดคล้องกับงานวิจัยของ สำนักนโยบายและแผน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2557) พบว่า เกิดสภาพปัญหาและความต้องการต่อไปนี้ คือ 1.ด้านวิชาการ ขาดแคลนสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ ขาดแคลนหนังสือเรียน หนังสืออ่านประกอบ ครู ขาดประสบการณ์ในการสร้างใช้สื่อการ เรียนการสอน และขาดความรู้ความเข้าใจในการใช้สื่อเทคโนโลยี หรือนวัตกรรม นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำมีปัญหาการ คิดวิเคราะห์และการคิดคำนวณ นักเรียนขาดความ กระตือรือร้น ในการเรียน และพื้นฐานความรู้ของนักเรียนแตกต่างกันทำให้ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูมี ความยุ่งยาก 2.ด้าน บุคลากร บุคลากรครูไม่ตรงกับสาขาวิชาเอกหรือวิชาที่ถนัด ครู ต้องรับภาระหนัก ครูขาดขวัญและ กำลังใจ บุคลากรมีการย้าย บ่อย ขาดบุคลากรสายสนับสนุนการสอน บุคลากรบางส่วนเป็น ครูอัตราจ้าง ระยะเวลาที่ ทำการจ้างสั้น การพัฒนาบุคลากรให้ มีความรู้และสวัสดิการด้านต่าง ๆ

2. เพื่อสร้างและพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษา แบบมีส่วนร่วมโดยหลักยึดมั่นสัมพันธ์แบบ Watthungbenja Model เพื่อพัฒนาคุณภาพด้านผู้บริหาร ด้านข้าราชการครู ด้านบริหาร สถานศึกษา ด้านสัมพันธ์ชุมชน ด้านผู้เรียน ในการส่งเสริม

ส่งเสริมคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนวัดทุ่งเบญจาผลการ ตรวจสอบความถูกต้องสมเหตุสมผลเชิงทฤษฎี และความเหมาะสม ในการนำไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของรูปแบบการ บริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมโดยหลักยึดมั่นสัมพันธ์แบบ Watthungbenja model. พบว่า ความถูกต้องสมเหตุสมผล เชิงทฤษฎี อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.60$, S.D.=.166) ความ เหมาะสมในการนำไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา อยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X}=4.74$, S.D.=.142) ส่วนด้านความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.71$, S.D.=.134) และความเป็นไป ได้ในการนำไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.67$, S.D.=.118) ทั้งนี้เนื่องจากองค์ประกอบ 13 องค์ ประกอบรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยหลักยึดมั่น สัมพันธ์แบบ Watthungbenja Model มีกระบวนการขั้นตอน การดำเนินงานอย่างชัดเจน โดยแต่ละขั้นตอนทั้ง 13 องค์ประกอบ ดำเนินการโดยมีการกำกับติดตามผลอย่างเป็นระยะและเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการวางแผน กำหนดวัตถุประสงค์ เป้า หมายความสำเร็จ ตลอดจนการกำกับติดตามผลการประเมินร่วมกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ (จรรยาธิษณ์โพธิ์ทองงาม, 2563) ได้ศึกษา การพัฒนารูปแบบนิเทศแบบ STARS MODEL เพื่อสร้าง สมรรถนะครูปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่ง ชาติศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลนครราชสีมา ผลการวิจัยพบ ว่า ขั้นตอนการตรวจสอบความถูกต้องสมเหตุสมผลเชิงทฤษฎี ความ เหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.37$) ความเหมาะสมในการนำ ไปใช้นิเทศตามรูปแบบการนิเทศแบบ STARS MODEL มีความ เหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu=4.60$) ความเป็นประโยชน์ มี ความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu=4.59$) และความเป็นไป ได้ในการนำไปใช้นิเทศของรูปแบบนิเทศแบบ STARS MODEL มี ความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu=4.63$)

3. เพื่อทดลองใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาแบบ มีส่วนร่วมโดยหลักยึดมั่นสัมพันธ์แบบWatthungbenja Model เพื่อพัฒนาคุณภาพด้านผู้บริหาร ด้านข้าราชการครู ด้านบริหาร สถานศึกษา ด้านสัมพันธ์ชุมชน ด้านผู้เรียน ในการส่งเสริม คุณภาพการศึกษาของโรงเรียนวัดทุ่งเบญจาผลการทดลองใช้ ของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมโดยหลักยึด มั่นสัมพันธ์แบบ Watthungbenja model. พบว่า ด้านการมี ส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.58$, S.D.=.222)

ส่วนด้านความยึดมั่นสัมพันธ์กับองค์กร โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.63$, S.D.=.202) ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินการบริหารโดยให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย ข้าราชการครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองนักเรียน ชุมชนท้องถิ่น และนักเรียน มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ และมีส่วนร่วมในการประเมินผล มีส่วนร่วมในการจัดทำแผน กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายความสำเร็จร่วมกันจากทุกภาคส่วนเพื่อสร้างรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยยึดหลักยึดมั่นสัมพันธ์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา จึงส่งผลให้การบริหารบรรลุเป้าหมายร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (เสาวนีย์ เตือนเด่นและคณะ, 2558) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของบุคลากรกองบริการการศึกษา สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยรามคำแหงการวิจัยครั้งนี้ วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของบุคลากรกองบริการการศึกษา สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยรามคำแหง เสนอต่อผู้บริหาร ใช้เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาการบริหารงานในด้านต่าง ๆ ของกองบริการการศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของบุคลากรสายงานสนับสนุนกองบริการการศึกษา สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยภาพรวม ทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับมีส่วนร่วมมาก ($\bar{X}=3.70$, S.D.=0.64)

4. เพื่อประเมินตรวจสอบรูปแบบการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมโดยหลักยึดมั่นสัมพันธ์แบบ Watthungbenja Model ด้านผู้บริหาร ด้านข้าราชการครู ด้านบริหารสถานศึกษา ด้านสัมพันธ์ชุมชน ด้านผู้เรียน ในการส่งเสริมคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนวัดทุ่งเบญจาผลการตรวจสอบประสิทธิภาพของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมโดยหลักยึดมั่นสัมพันธ์แบบ Watthungbenja model. พบว่า ประสิทธิภาพของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมโดยหลักยึดมั่นสัมพันธ์แบบ Watthungbenja model โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.48$, S.D.=.242) ทั้งนี้เนื่องจากเนื่องจากผู้บริหารที่เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสียในการจัดการศึกษาร่วมกับโรงเรียน เป็นกระบวนการเรียนรู้ซึ่งกันและกันของทุกฝ่าย นับตั้งแต่การแสดงความคิดเห็น การวางแผน การดำเนินการ และการแก้ไขปัญหา ตลอดจนการควบคุม กำกับ ติดตามและประเมินผล เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาการศึกษาให้เป็นไปตาม

วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งสามารถทำได้ทั้งทางตรง คือ ร่วมเป็นคณะทำงานและทางอ้อมร่วมวางแผนทางนโยบาย การบริหารแบบมีส่วนร่วม สอดคล้องแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของ (สมยศ อัมพันธ์ศิริ, 2550) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ผู้มีส่วนร่วมเกี่ยวข้องร่วมใช้ความรู้ความคิดสร้างสรรค์โดยเฉพาะบุคคลเข้ามามีส่วนร่วม ทุกขั้นตอนของการปฏิบัติเพื่อให้ผลนำไปสู่เป้าหมายวัตถุประสงค์ตามที่วางไว้

5. เพื่อประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมโดยหลักยึดมั่นสัมพันธ์แบบ Watthungbenja Model ด้านผู้บริหาร ด้านข้าราชการครู ด้านบริหารสถานศึกษา ด้านสัมพันธ์ชุมชน ด้านผู้เรียน ในการส่งเสริมคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนวัดทุ่งเบญจา ผลการตรวจสอบประสิทธิภาพของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมโดยหลักยึดมั่นสัมพันธ์แบบ Watthungbenja model. ด้านผลผลิต พบว่าประสิทธิภาพของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมโดยหลักยึดมั่นสัมพันธ์แบบ Watthungbenja model ด้านผลผลิตมีประสิทธิภาพโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.50$, S.D.=.329) ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการตัดสินใจร่วมกัน เช่น การเปิดโอกาสให้มีการประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เพื่อการวางแผน การกำหนดวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานด้านต่าง ๆ และเปิดโอกาสให้ข้าราชการครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครองนักเรียน ชุมชนท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการใช้ประสบการณ์มาพัฒนาปรับปรุง ส่งเสริม สนับสนุนด้านทรัพยากร ต่าง ๆ ในการปฏิบัติการดำเนินงานอย่างเหมาะสม นอกจากนี้แล้วผู้บริหารยังส่งเสริมสนับสนุนสร้างความรู้สึกร่วมกันให้ผู้มีส่วนได้เสียรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งในความสำเร็จที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียน เห็นความสำคัญ ก่อให้เกิดการร่วมแรงร่วมใจ พัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ (จรรยาภรณ์ โพธิ์ทองงาม, 2563) ได้ศึกษา การพัฒนารูปแบบนิเทศแบบ STARS MODEL เพื่อสร้างสมรรถนะครูปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่าประสิทธิภาพของรูปแบบนิเทศแบบ STARS MODEL อยู่ในระดับมากที่สุด

6. เพื่อประเมินความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมโดยหลักยึดมั่นสัมพันธ์แบบ Wat-

thungbenja Model ด้านผู้บริหาร ด้านข้าราชการครู ด้านบริหารสถานศึกษา ด้านสัมพันธ์ชุมชน ด้านผู้เรียน ในการส่งเสริมคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนวัดทุ่งเบญจาผลการประเมินความพึงพอใจของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมโดยหลักยึดมั่นสัมพันธ์แบบ Watthungbenja model. รายด้านและรายชื่อพบว่าข้าราชการครู ผู้ปกครองนักเรียน ชุมชนท้องถิ่น และนักเรียน มีความพึงพอใจต่อรูปแบบการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมโดยหลักยึดมั่นสัมพันธ์แบบ Watthungbenja model โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.63$, $S.D.=.150$) ทั้งนี้เนื่องจาก รูปแบบการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมโดยหลักยึดมั่นสัมพันธ์แบบ Watthungbenja model. ทำให้เข้าใจถึงกระบวนการบริหารเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างเป็นระบบเป็นขั้นตอนในการดำเนินงานโดยคณะกรรมการ

สถานศึกษา ข้าราชการครู ผู้ปกครองนักเรียน ชุมชนท้องถิ่น และนักเรียน สะท้อนว่า ภูมิใจ มีความพึงพอใจที่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานพัฒนารูปแบบมีส่วนร่วมโดยหลักยึดมั่นสัมพันธ์ เพราะทุกฝ่ายได้แสดงความคิดเห็น วางแผนในการดำเนินงานร่วมกันทุกขั้นตอนซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (Awalina, Saraswati, and Roekhudin, 2015) ได้ทำการศึกษาอิทธิพล ของความพึงพอใจในงาน ความผูกพันต่อองค์กร ที่ส่งผลกับความตั้งใจลาออก โดยการใช้ แบบสอบถามสำรวจกลุ่มตัวอย่างพนักงานด้านการเงิน ผลการศึกษาพบว่าความพึงพอใจในงาน ความผูกพันต่อองค์กร มีส่งผลกับความตั้งใจลาออก เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบของความผูกพันต่อ องค์กร พบว่าด้านจิตใจและด้านบรรทัดฐานส่งผลต่อความตั้งใจลาออก ($t=2.50$, 2.00) ในขณะที่ ด้านการคงอยู่กับองค์กรไม่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจลาออก ($t=.11$)

ภาพที่ 1

รูปแบบการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมโดยหลักยึดมั่นสัมพันธ์แบบ Watthungbenja model.

บรรณานุกรม

- จรรยารักษ์ โพธิ์ทองงาม. (2563). การพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบ Stars Model เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะครูปฐมวัยตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลนครราชสีมา. สำนักงานการศึกษา เทศบาลนครราชสีมา. กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย.
- บุญส่ง เจริญศรี. (2550). การศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของรองผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดนครราชสีมา เขต 1-17. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ไม่ได้ดีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- โรงเรียนวัดทุ่งเบญจา. (2563). แผนปฏิบัติการโรงเรียนวัดทุ่งเบญจา. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1.
- เสาวนีย์ เตือนเด่น และคณะ. (2558). การมีส่วนร่วมในการทำงานของบุคลากร. รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สมยศ นาวิการ. (2562). การบริหารแบบมีส่วนร่วม. สำนักพิมพ์บรรณกิจ 1991 จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2557). การบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก. กระทรวงศึกษาธิการ
- Awalina, P., Saraswati, E., & Roekhudin. (2015). The influence of professional commitment and job satisfaction towards turnover intention. *IOSR Journal of Business and Management* 17(6), 125-135.
- Gulick & Urwick. (n.d., เมษายน 5). *POSDCORB*. <https://bovisualize.wordpress.com>.
- Robbins, P. S., & Stuart-Kotze, R. (1990). *Management*. Prentice HalRohanie M.
- Gibson, L. J., et al. (1997). *Organization: Behavior, structure, process* (9th ed.). Irwin
- Cohen, J & Uphoff, N. (1980). "Participation 's place in rural development: Seeking clarity through specificity", World Development.
- Meyer, J. P. and N. J. Allen. (1997). Commitment to organizations and occupations: extension and test of a three – component conceptualization. *Journal of Applied Psychology*. 5(3), 87-100.
- Campbell, Ronald F; et al. (1978). *Introduction to Education Administration*. (5th ed). London: Pitman.

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

Factors effecting the selection to studying in Rambhai Barni Rajabhat University

อมรรัตน์ เลขกาญจน์¹ เฉลิมวุฒิ ทองสีดา² นาคนิมิตร อรรคศรีวร³ และ สิริลักษณ์ เจริญสุข⁴

Amornrat Lekkarn, Chalermwuth Tongseeda, Nakhimit Akkasriworn and Sirilak Charoensuk

Article History

Received: 2021-09-10

Revised: 2022-02-25

Accepted: 2022-03-09

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้สมัครเรียนในมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ภาคปกติ ระดับปริญญาตรี ประจำปีการศึกษา 2563 โดยเป็นผู้ที่มีสิทธิ์เข้าศึกษาและขึ้นทะเบียนเป็นนักศึกษาเรียบร้อยแล้ว จำนวนประมาณ 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 6 ส่วน และนำเสนอข้อมูลในรูปแบบของข้อมูลค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจด้านภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัย โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.03$) 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจด้านหลักสูตร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.95$) 3) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจด้านการจัดการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.01$) 4) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจด้านการประชาสัมพันธ์โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80$) 5) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจด้านอื่น ๆ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.60$) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าปัจจัยทั้ง 5 ด้าน มีผลต่อการเลือกศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

คำสำคัญ: ปัจจัยที่ส่งผล การเลือกเข้าศึกษา

Abstract

The purposes of this research were to study the factors effecting the selection of studying at Rambhai Barni Rajabhat University. The samples used in this research were 400 the first year students who have already registered to study in academic year 2020. The instrument used in the research was the questionnaires, The

¹⁻⁴ กองบริการการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

Division of Education Service, Rambhai Barni Rajabhat University

E- mail: amornrat.l@rbu.ac.th *Corresponding author

research instrument used was the questionnaire. The collected data were analyzed by Mean ($\bar{X}$) and standard deviation (S.D.)

The results showed that;1) the factor affecting in image aspect of the university was at the high level ($\bar{X} = 4.03$), 2) the factor affecting in overall curriculum aspect was at the high level ($\bar{X} = 3.95$) 3) the factor affecting in teaching and learning management aspect was at the high level ($\bar{X} = 4.01$) 4) the factor affecting in public relations aspect was at the high level ($\bar{X} = 3.80$) 5) the factor affecting in overall aspects were at the high level ($\bar{X} = 3.60$). This showed that all 5 factors influenced the students to make the decision to select study at Rambhai Barni Rajabhat University.

Keyword : Factors effecting the selection to study, Rambhai Barni Rajabhat University

บทนำ

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น มีพันธกิจ 5 ด้าน คือ 1) ด้านการบริการวิชาการ โดยให้บริการวิชาการและถ่ายทอดเทคโนโลยี ให้แก่ชุมชน ท้องถิ่นและสังคมบนฐานของการบูรณาการการจัดการเรียนการสอนให้เข้มแข็ง และยั่งยืนตามแนวพระราชดำริปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นสร้างเครือข่ายและความร่วมมือกับพื้นที่ชุมชน 2) ด้านผลิตครู โดยผลิตและพัฒนาครูที่ได้มาตรฐานวิชาชีพจิตวิญญาณความเป็นครู ให้มีความเป็นมืออาชีพ เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สู่การศึกษา 4.0 3) ด้านผลิตบัณฑิต โดยผลิตบัณฑิตนักปฏิบัติที่มีศักยภาพความรู้ ทักษะ และความสามารถในการคิดการแก้ปัญหา การสร้างสรรค์ และ การสื่อสาร ด้วยหลักคุณธรรม คุณภาพและได้มาตรฐานสากล ที่ตอบสนองความต้องการของสังคมและประเทศชาติ 4) ด้านวิจัย โดยวิจัยสร้างความรู้และนวัตกรรมให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานสากลสู่การแก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชนและท้องถิ่น ให้เข้มแข็งและยั่งยืน 5) ด้านการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาล โดยบริหารจัดการมหาวิทยาลัย ให้มีความคล่องตัว ยืดหยุ่น โปร่งใส ด้วยหลักธรรมาภิบาลสู่การเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาก้าวหน้าอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน (มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, 2561.)

ในปีการศึกษา 2561 มีการเปลี่ยนแปลงระบบการรับสมัครโดยแต่ละมหาวิทยาลัยทั่วประเทศจะต้องเข้าระบบการ

รับสมัครส่วนกลาง ซึ่งเรียกระบบนี้ว่าระบบ TCAS ซึ่งเป็นการกำหนดรอบการสมัครให้มีการเปิดรับสมัครพร้อมกันทั่วประเทศ โดยกระบวนการรับสมัครนั้น มีทั้งการรับสมัครผ่านมหาวิทยาลัย และผ่านระบบการรับสมัครส่วนกลาง ซึ่งในแต่ละรอบการสมัครเมื่อผ่านการคัดเลือกแล้วผู้สมัครที่มีชื่อผ่านการคัดเลือก จะต้องยืนยันสิทธิ์ผ่านระบบส่วนกลาง ซึ่งเมื่อทำการยืนยันสิทธิ์แล้วผู้สมัครจะไม่สามารถสมัครเรียนกับมหาวิทยาลัยอื่นได้ แต่เนื่องจากผู้ที่สนใจเข้าศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีบางส่วนไม่ทราบข้อมูลเกี่ยวกับระบบ TCAS ทำให้ไม่มีการลงทะเบียนหรือสมัครเรียนในระบบ TCAS มหาวิทยาลัยจึงมีการเปิดรับสมัครโดยตรง ที่มหาวิทยาลัยควบคู่กับการรับสมัครในระบบ เพื่อแก้ปัญหาให้กับผู้ที่สนใจแต่ไม่ได้ลงทะเบียนในระบบ TCAS จากการรับสมัครในปีการศึกษา 2561 ส่งผลกระทบต่อจำนวนนักศึกษาที่ขึ้นทะเบียนเรียนเป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัยในปีการศึกษานั้นอย่างมาก

จากการรับสมัครในปีการศึกษาที่ผ่านมา มหาวิทยาลัยได้มีการปรับเปลี่ยนการรับสมัครเพื่อให้เกิดการบริหารจัดการที่ดีเหมาะสมกับนักศึกษาในพื้นที่ ในปีการศึกษา 2563 มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จึงไม่ได้มีการเข้าระบบ TCAS โดยในปีการศึกษานี้เป็นการรับสมัครโดยมหาวิทยาลัยเองทั้งหมดโดยมีการรับสมัครจะเป็นการรับสมัครโดยกำหนดวันในแต่ละรอบให้ต่อเนื่องกัน เพื่อให้ผู้ที่สนใจสามารถสมัครได้อย่างต่อเนื่อง โดยในการรับสมัครแต่ละรอบจะมีการเปิดรับสมัครทั้งการสมัครด้วยตนเองที่มหาวิทยาลัยการสมัครแบบรับตรงโดยคณะผ่าน

ทีมงานของคณะกรรมการสมัครผ่านระบบออนไลน์ ซึ่งเพื่อให้จำนวนนักศึกษาที่ขึ้นทะเบียนเป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัยเป็นไปตามเป้าหมาย จึงควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีของกลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้ที่สนใจสมัครเข้าเรียนในมหาวิทยาลัย ซึ่งกลุ่มเป้าหมายจะเป็นนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 นักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และผู้ที่จบการศึกษาในระดับต่าง ๆ ที่สนใจเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัย โดยคณะผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวิจัยนั้น จะนำมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตรให้ตรงตามความต้องการของผู้เรียน และการพัฒนาด้านการประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ นักเรียนมีความสนใจในการเข้าศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ระเบียบวิธีวิจัย

ขอบเขตของการศึกษา

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้สมัครเรียนในมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ระดับปริญญาตรี โดยเป็นผู้มีสิทธิ์เข้าศึกษาและขึ้นทะเบียนนักศึกษาเรียบร้อยแล้ว ประจำปีการศึกษา 2563

2. กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้มีสิทธิ์เข้าศึกษาและขึ้นทะเบียนนักศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ระดับปริญญาตรี ประจำปีการศึกษา 2563 จำนวนประมาณ 400 คน ทั้งนี้คณะผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ความน่าจะเป็น ด้วยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Sampling)

วิธีการดำเนินการ

เครื่องมือในการศึกษาจะเป็นแบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ซึ่งแบบสอบถามมีการตรวจสอบข้อมูลใช้ดัชนีความสอดคล้อง (Index of objective congruence : IOC) ที่ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน

3 ท่าน รวมถึงมีการได้รับการรับรองการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ จากมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี สามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือวิจัยได้

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้สมัครเรียนในมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ภาคปกติ ระดับปริญญาตรี ประจำปีการศึกษา 2563 โดยเป็นผู้ที่มีสิทธิ์เข้าศึกษาและขึ้นทะเบียนเป็นนักศึกษาเรียบร้อยแล้ว จำนวน 400 คน โดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างใช้ตารางแสดงจำนวนประชากรและจำนวนกลุ่มตัวอย่างของเครซี่และมอร์แกน (Kreicic and Morgan) ซึ่งระบุกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 322 คน แต่เพื่อป้องกันการความผิดพลาดในการศึกษา ผู้วิจัยจึงมีการเพิ่มขนาดกลุ่มตัวอย่างเป็น 400 คน และใช้วิธีการสุ่มที่คำนึงถึงความน่าจะเป็นในการสุ่ม เป็นการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอนซึ่งจะเป็นการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็นลำดับขั้น คือ จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด แบ่งเป็นคณะ และแบ่งเป็นสาขาวิชาตามลำดับ

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ผู้ทำการวิจัยจะต้องดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องและครบถ้วนของการตอบแบบสอบถาม ประมวลผลข้อมูลที่ได้จากการวิจัย บันทึกข้อมูลที่ได้จากการวิจัย โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยข้อมูลที่ได้วิเคราะห์ได้เป็นลักษณะรูปแบบของความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

ผลการวิจัย

จากการศึกษา พบว่า ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ 1. จำแนกตามเพศนักเรียนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 245 คน รองลงมาเป็นเพศชาย จำนวน 155 คน ตามลำดับ 2. จำแนกตามระดับการศึกษา นักเรียนส่วนใหญ่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 376 คน รองลงมา กำลังศึกษาอยู่ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพและประกาศนียบัตรชั้นสูง จำนวน 17 คน ตามลำดับ 3. จำแนกตามผลการเรียน นักเรียนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีผลการเรียน 3.01 ขึ้นไป จำนวน 197 คน รองลงมา มีผลการเรียนอยู่ระหว่าง 2.00-3.00 จำนวน 186 คน ตามลำดับ 4. จำแนกตามจังหวัดที่อยู่อาศัย นักเรียนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในจังหวัดจันทบุรี จำนวน 205 คน รองลงมาอาศัยอยู่ในจังหวัดตราด จำนวน 63 คน ตามลำดับ 5. จำแนกตามสาขาวิชา/คณะที่เข้าศึกษา นักเรียน

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่กำลังศึกษาอยู่ในคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จำนวน 61 คน รองลงมากำลังศึกษาอยู่ในคณะครุศาสตร์ จำนวน 37 คน ตามลำดับ ส่วนที่ 2 ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี (ด้านภาพลักษณ์) พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเป็นอันดับที่ 1 จำนวน 2 หัวข้อ คือ 1. เป็นมหาวิทยาลัยที่ตั้งอยู่ในวังสวนบ้านแก้ว ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.83) และ 2. เป็นมหาวิทยาลัยที่มีทัศนียภาพสวยงามร่มรื่น ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.76) รองลงมาคือ เป็นมหาวิทยาลัยที่มีความโดดเด่นในการผลิตครู ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.33) ตามลำดับ ส่วนที่ 3 ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี (ด้านหลักสูตร) พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเป็นอันดับที่ 1 คือ หลักสูตรที่เปิดการเรียนการสอนสามารถนำไปศึกษาในระดับปริญญาโท/ปริญญาเอกต่อยอดในระดับที่สูงขึ้นได้ ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 0.76) รองลงมาคือ คณะมีหลักสูตรที่มีความหลากหลาย ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = 0.378) ส่วนที่ 4 ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี (ด้านการจัดการเรียนการสอน) พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเป็นอันดับที่ 1 คือ อาจารย์มีความรู้และความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาที่สอน ($\bar{X} = 4.12$, S.D. = 0.78) รองลงมาคือ มีการจัดการเรียนการสอนด้วยสื่อทันสมัย ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = 0.75) ส่วนที่ 5 ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี (ด้านการประชาสัมพันธ์) นักเรียนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นอันดับที่ 1 คือ เว็บไซต์ของมหาวิทยาลัย ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = 0.83) รองลงมาคือ Facebook ($\bar{X} = 4.01$, S.D. = 0.87) ส่วนที่ 6 ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี (ด้านอื่น ๆ) นักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเป็นอันดับที่ 1 คือ มหาวิทยาลัยมีการอำนวยความสะดวกแก่ผู้ที่สนใจเข้าศึกษาต่อ ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.86) รองลงมาคือ เป็นมหาวิทยาลัยที่มีระบบการรับสมัครที่รองรับตลอดเวลา ($\bar{X} = 3.96$, S.D. = 0.83)

สรุปและอภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลโดยมีประเด็น ดังต่อไปนี้

1. ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี (ด้านภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัย) โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีเป็นมหาวิทยาลัยที่มีสถานที่ตั้งอยู่ในวังสวนบ้านแก้ว ซึ่งเป็นพระราชฐานส่วนพระองค์ของสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินีในรัชกาลที่ 7 โดยพระองค์พระราชทานให้กับกระทรวงศึกษาธิการ ตามที่กระทรวงศึกษาได้ขอพระราชทานซื้อ โดยมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ประกาศจัดตั้งครั้งแรกในฐานะ “วิทยาลัยครู” เมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 2515 และได้รับพระราชทานตราครุฑเดชะ ซึ่งเป็ตราประจำพระองค์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ให้เป็นตราของวิทยาลัย และในเดือนมีนาคม พ.ศ. 2528 ได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้อัญเชิญพระนามาภิไธยของสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณีฯ เป็นนามของวิทยาลัยว่า “วิทยาลัย รำไพพรรณี” ต่อมาเมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2536 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานชื่อใหม่ให้กับวิทยาลัยครูทั่วประเทศตามที่กรมการฝึกหัดครู ได้ขอพระราชทานคือ สถาบัน ราชภัฏ ต่อมากรมการฝึกหัดครูได้เสนอร่างพระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ ซึ่งได้ผ่านความเห็นชอบของสภาผู้แทนราษฎรแล้ว และพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงลงพระปรมาภิไธยและประกาศ ในราชกิจจานุเบกษา วันที่ 24 มกราคม พ.ศ. 2538 จึงมีผลทำให้วิทยาลัยรำไพพรรณีมีฐานะเป็น “สถาบันราชภัฏรำไพพรรณี และเมื่อวันที่ 14 มิถุนายน พ.ศ. 2547 มีประกาศใช้พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ ทำให้สถาบันราชภัฏรำไพพรรณี เปลี่ยนสถานะเป็น “มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี” เป็นสถาบันที่มีชื่อเสียงในเรื่องการมีทัศนียภาพที่สวยงามร่มรื่น และเป็นมหาวิทยาลัยที่มีความโดดเด่นด้านการผลิตครู และมีการเปิดการเรียนการสอนทั้งสิ้น 11 คณะ ประกอบด้วย คณะครุศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คณะนิติศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม คณะเทคโนโลยีการเกษตร คณะนิเทศศาสตร์ คณะวิทยาการคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ คณะพยาบาลศาสตร์และคณะอภิวุฒิสาสตร์และประยุกต์ศิลป์ ซึ่งแต่ละคณะมีอาจารย์ผู้สอนที่มีประสบการณ์ มีคุณวุฒิ และมีตำแหน่งทางวิชาการ มุ่งมั่นในการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน นอกจากนี้มหาวิทยาลัยยังมีความพร้อมในด้าน

ของสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ สำหรับนักศึกษา เช่น หอพักนักศึกษา ซึ่งมีการดูแลรักษาความปลอดภัยตลอด 24 ชั่วโมง สนามกีฬา ห้องสมุด อินเทอร์เน็ต เป็นต้น ซึ่งจากผลการศึกษาพบว่า นักเรียนผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญมากที่สุดกับการเป็นมหาวิทยาลัยที่ตั้งอยู่ในวังสวนบ้านแก้วและเป็นมหาวิทยาลัยที่มีทัศนียภาพสวยงามร่มรื่น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อภิรัช พูลสวัสดิ์ (2555:2-3) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการสำรวจภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ศึกษากรณี 25 โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดสมุทรปราการ ผลการศึกษาพบว่า ภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัย ในภาพรวมทั้งหมดเป็นภาพลักษณ์เชิงบวก กล่าวคือ ความมีชื่อเสียง ความมั่นคงของมหาวิทยาลัย การจัดการเรียนการสอน ความเป็นสากลของมหาวิทยาลัย รวมทั้งการบริการทางวิชาการแก่สังคม

2. ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี (ด้านหลักสูตร) โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้หลักสูตรที่มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีมีการปรับปรุงชื่อหลักสูตร เนื้อหา รายละเอียดวิชาที่จัดการเรียนการสอนให้มีความทันสมัย และมีความหลากหลายเพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน สามารถประกอบอาชีพได้หลังจากสำเร็จการศึกษาแล้ว รวมทั้งหลักสูตรที่เปิดการเรียนการสอนทั้งหมดของมหาวิทยาลัย ได้รับการรับรองคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา ซึ่งนักศึกษาสามารถมั่นใจได้ว่าสามารถนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาเล่าเรียนไปต่อยอดเพื่อศึกษาในระดับที่สูงขึ้นได้ ทั้งระดับปริญญาโท และปริญญาเอก การเปิดสอนในระดับปริญญาตรีนั้น หลักสูตรที่เปิดการเรียนการสอนจะเป็นหลักสูตร 4 ปี สำหรับนักเรียนที่จบการศึกษา ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 หรือเทียบเท่า/ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และหลักสูตร 2 ปี สำหรับนักศึกษาที่จบการศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และปริญญาตรี นอกจากนี้แต่ละหลักสูตรที่เปิดการเรียนการสอนยังมีการพัฒนาเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนอีกด้วย ซึ่งจากผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญมากที่สุดเกี่ยวกับหลักสูตรที่เปิดการเรียนการสอนสามารถนำไปศึกษาในระดับปริญญาโท/ปริญญาเอกต่อยอดในระดับที่สูงขึ้นได้ ซึ่งสอดคล้องกับผล การศึกษาของ รัชตนันท์ หมั่นมานะและจุฑาภา แพ่ง เกษร (2557)

ได้ว่าเคราะห์ส่วนประสมทางการตลาด พบว่า ด้านผลิตภัณฑ์คือ หลักสูตร ความมีชื่อเสียงของ สถาบันและการได้รับการยอมรับจากสังคม และด้าน บุคลากรคือ อาจารย์ผู้สอนมีคุณภาพและ มีชื่อเสียงใน วงการศึกษามีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจเลือก ศึกษา ต่ออยู่ในระดับมากที่สุด

3. ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี (ด้านการจัดการเรียนการสอน) โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้การจัดการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี แต่ละหลักสูตร/สาขาวิชา จะมีอาจารย์ผู้สอนที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาที่สอน มีการจัดการเรียนการสอนด้วยสื่อที่ทันสมัย ในการจัดการเรียนการสอนของแต่ละรายวิชานั้นจะเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในรายวิชาปฏิบัติจะเน้นให้นักศึกษาได้ลงมือปฏิบัติจริง และลงมือทำด้วยตนเอง เพื่อเตรียมความพร้อมและฝึกประสบการณ์ฝึกให้ผู้เรียนมีการคิดแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ นอกจากนี้อาจารย์ผู้สอนยังมีความโดดเด่นในการผลิตสื่อการสอนที่มีความทันสมัยเหมาะสมกับผู้เรียน รวมทั้งมีการจัดทำสื่อการสอนออนไลน์สำหรับให้นักศึกษาไปศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมและก่อนจบการศึกษาแต่ละสาขาวิชาจะส่งผู้เรียนออกไปปฏิบัติงานในพื้นที่จริง เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ในการทำงาน เพื่อให้บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาออกไปนั้น เป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพ เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน ซึ่งจากผลการวิจัยพบว่า นักเรียนผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญในเรื่องอาจารย์ผู้สอนมีความรู้และความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาที่สอน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของลักขณา ชุมห์ วิจิตรและณัฐวรรณ ครุทสวัสดิ์ (2559) ที่ พบว่า ปัจจัยด้านความรู้ความเชี่ยวชาญและคุณภาพของอาจารย์ผู้สอนมีผลต่อการตัดสินใจอยู่ในระดับมากที่สุด

4. ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี (ด้านการประชาสัมพันธ์) โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทั้งนี้การประชาสัมพันธ์การรับสมัครบุคคลเข้าศึกษา ระดับปริญญาตรี และประชาสัมพันธ์สาขาวิชาที่เปิดการเรียนการสอนมหาวิทยาลัยมีการใช้สื่อการประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ ที่มีความทันสมัย นักเรียนที่สนใจเข้าศึกษาต่อหรือต้องการข้อมูลต่าง ๆ สามารถติดต่อสอบถามได้สะดวก โดยมหาวิทยาลัยได้มีช่องทางให้นักเรียนได้ติดต่อสอบถามและศึกษาข้อมูล เช่น เว็บไซต์ของมหาวิทยาลัย, Facebook, Line

นอกจากนี้แล้วยังมีการประชาสัมพันธ์เชิงรุก ซึ่งประกอบด้วย การแนะแนวการศึกษาของทีมงานมหาวิทยาลัยการลงพื้นที่จัด กิจกรรมโครงการต่าง ๆ ซึ่งในการลงพื้นที่นั้นมหาวิทยาลัยได้มี ทีมงานของมหาวิทยาลัยซึ่งคอยประสานกับโรงเรียนเพื่อขอเข้า ให้ความรู้เกี่ยวกับการเลือกเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี โดย มีอาจารย์จากคณะต่าง ๆ และบุคลากรของมหาวิทยาลัยให้ความ รู้กับนักเรียนคอยตอบข้อสงสัย อีกทั้งยังแนะนำเกี่ยวกับสาขาวิชา ต่าง ที่เปิดการเรียนการสอน มีการจัดกิจกรรมบริการวิชาการ ต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียนได้มีการเรียนรู้ การทำกิจกรรมกับทาง แต่ละสาขาวิชาเพื่อสร้างความคุ้นเคยกับนักเรียนและสาขาวิชา และหากนักเรียนต้องการข้อมูลเพิ่มเติมสามารถติดต่อโดยตรง กับทางคณะได้อีกด้วย ซึ่งจากการวิจัยพบว่า นักเรียนผู้ตอบ แบบสอบถามให้ความสำคัญกับเว็บไซต์ของมหาวิทยาลัย ซึ่ง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ดลธร เพ็ชรณสังกุล (2556:3-4) ที่ ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยการสื่อสารทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจ เลือกศึกษาต่อ สาขาวิชาการสื่อสารดิจิทัล มหาวิทยาลัยแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มนักศึกษาปริญญาตรี เปิดรับข้อมูลจากสื่ออินเทอร์เน็ตมากที่สุด โดยเนื้อหาที่เปิดรับ คือ เนื้อหาเกี่ยวกับหลักสูตร โดยเปิดรับข้อมูลข่าวสารเพื่อใช้ในการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษา

5. ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาใน มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี (ด้านอื่น ๆ) โดยภาพรวมมีค่า เฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้มหาวิทยาลัยมีการให้บริการในด้าน ต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับนักศึกษาหรือผู้ที่มาติดต่อใช้ บริการ เพื่อให้ผู้มาใช้บริการเกิดความประทับใจกับมหาวิทยาลัย อีกทั้งในเรื่องของการรับสมัครนักศึกษา ได้มีการวางระบบการ รับสมัครให้นักเรียนผู้ที่สนใจสามารถสมัครได้อย่างต่อเนื่อง โดย ในแต่ละปีการศึกษา มหาวิทยาลัยจะมีการกำหนดช่วงการรับ สมัคร ประมาณเดือนกันยายนถึงเดือนพฤษภาคมในปีถัดไป โดย ในแต่ละรอบการสมัครจะต่อเนื่องเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ ผู้สมัคร อีกทั้งยังมีการเปิดการรับสมัครในระบบออนไลน์ เพื่อ ลดการเดินทางสำหรับน้อง ๆ ที่ไม่สะดวกในการเดินทางสมัคร ด้วยตนเองที่มหาวิทยาลัยหรือหากน้อง ๆ นักเรียนสนใจติดต่อ

สอบถามหรือต้องการสอบถามภายในวันที่สมัคร สามารถติดต่อ กับทางคณะได้โดยตรง คณะจะมีการรับสมัครและสอบคัดเลือก นักเรียนและทราบผลการคัดเลือกนักเรียน แต่ในขั้นตอนนี้จะไม่ รวมคณะครุศาสตร์และคณะพยาบาลศาสตร์ ซึ่งใน 2 คณะนี้จะ ต้องผ่านการทดสอบและการคัดเลือกตามกระบวนการ เนื่องจาก มีผู้สมัครจำนวนมากเกินแผนการรับที่กำหนดไว้ มหาวิทยาลัยราชภัฏ รำไพพรรณีถือว่าเป็นมหาวิทยาลัยที่มีการคมนาคมที่สะดวกเป็น มหาวิทยาลัยเพื่อท้องถิ่นที่มุ่งผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ ตามพระ ราชดำรัสของสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินี ใน รัชกาลที่ 7 ความว่า “...มีข้ออุปโลกน์เข้าพเจ้าอยู่ข้อหนึ่ง คือ สถาน ที่นี้จะอยู่ในความอำนวยการของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งจะเป็ ดเป็นสถาบันการศึกษาระดับสูง นอกจากจะเป็นโอกาสให้เยาวชน ชาวจันทบุรีได้ศึกษาชั้นสูง โดยไม่ต้องย้ายไปอยู่ไกลบ้านแล้วยังจะ ชักจูงเยาวชนจากจังหวัดอื่น ๆ ให้มาศึกษาที่จังหวัดนี้ เช่นเดียว กับโรงเรียนพยาบาลอันเป็นที่เชิดหน้าชูตา และเพิ่มชื่อเสียงให้แก่ จังหวัดจันทบุรีในต่อไปข้างหน้า...” ซึ่งจากการวิจัยพบว่า นักเรียน ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญในเรื่องของมหาวิทยาลัยมีการ อำนวยความสะดวกแก่ผู้สนใจเข้าศึกษาต่อ

ข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้า ศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี สามารถสรุปข้อเสนอ เน้นได้ดังนี้

1. มหาวิทยาลัย ควรมีการแก้ไขในปัจจัยที่เกี่ยวกับภาพลักษณ์ ควรมีการสนับสนุนการประกวดหรือร่วมแข่งขันในเวทีต่าง ๆ และเพิ่มการจัดกิจกรรมทางวิชาการร่วมกับหน่วยงานภายนอก เพื่อสร้างความภาพลักษณ์ที่ดีให้กับบุคคลภายนอกได้เป็นที่รู้จัก มหาวิทยาลัย
2. มหาวิทยาลัย ควรมีการแก้ไขในปัจจัยที่เกี่ยวกับหลักสูตร ควรมีการปรับปรุงหลักสูตรให้ตรงตามความต้องการ ของตลาด มีความทันสมัย กำลังได้รับความนิยมในปัจจุบัน เพื่อให้เมื่อผู้เรียนจบการศึกษาแล้วสามารถเข้าทำงานได้ตรงตามสาย งานในปัจจุบัน

บรรณานุกรม

- กิตติชัย เกษมสานต์. (2556). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกมหาวิทยาลัยรัฐบาลของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในกรุงเทพมหานคร. *วารสารวิชาการคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สจล. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง*, 16(1), 189 - 202.
- เกรียงศักดิ์ แสงจันทร์. (2549). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, (2550, 10 มีนาคม). อัตราการเกิดลตมมหาวิทยาลัยไทยจะอยู่รอดได้อย่างไร <http://www.kriengsak.com/node/975>.
- ไกรสิงห์ สุตสงวน. (2560). ปัจจัยที่มีผลต่อการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศิลปากร. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เขาวิน แก้วมโน สุจิตรา จรจิตร และเรวดี กระโหมงศ์. (2559). องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนเขตภาคใต้. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา*, 11(2), 15-30.
- ณัฏฐา สุวรรณวงศ์. (2560). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน นครราชสีมา (ระบบโควตา) ประจำปีการศึกษา 2560. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน.
- ดลธร เพ็ชรณสังกุล. (2556). ปัจจัยการสื่อสารทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อสาขาวิชาการสื่อสารการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อสาขาวิชาการสื่อสารดิจิทัล มหาวิทยาลัยแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- ธนภุต ยืนยงเดชา. (2554). ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเรียนศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่เป็นอันดับหนึ่งของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอ เมืองจังหวัดเชียงใหม่. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ธนวรรณ รักอยู่. (2557). การตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ของนักศึกษาภาคปกติ ปีการศึกษา 2556. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- ฉันทกร ช่วยทุกข์เพื่อน (2558). ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเรียนในระดับอุดมศึกษาที่มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตของนักศึกษาระดับปริญญาตรี. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ธีระ จิตต์หาญ, และคนอื่นๆ (2562). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการจัดการทั่วไป คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร. ในการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 6 สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร 20 ธันวาคม 2562 (หน้า 390). กำแพงเพชร : มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
- น้ำฝน ลูกคำ. (2555). ความต้องการและความคาดหวังของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายต่อการเลือกศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- บุญชัย รุ่งวิริยะวงศ์. (2556). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยทองสุข. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. วิทยาลัยทองสุข.
- ผ่องใส สันธสุกุล และพงษ์สันต์ ต้นหยง. (2561). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีคณะวิทยาการจัดการของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม. ในงานประชุมวิชาการระดับชาติครั้งที่ 10 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม วันที่ 29 – 30 มีนาคม พ.ศ. 2561 (หน้า 745 - 754). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- ภัทรสุดา จารุธีรพันธุ์. (2554). ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเรียนสาขาวิชาในระดับปริญญาตรี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี. (2561, 10 มีนาคม). เกี่ยวกับเรา. <http://www.rbru.ac.th>.

มีสิทธิ ชัยมณี. (2559). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อระดับปริญญาตรี คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัย
ปทุมธานี. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยปทุมธานี.

เมธาวี สุขปาน. (2556). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ของนักเรียน
กรณีศึกษาวิทยาลัยพัฒนการธนบุรี. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

รัชตนันท์หมั่นมานะและรุจภา แพ่งเกษร. (2557). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัย
กรุงเทพ. *วารสารการเงินการธนาคารและการบริหารธุรกิจ*, 4(2), 627-639.

รัชชา ชุนทวีจิตรา และณัฐวรรณ ครุฑสวัสดิ์. (2560). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาใน หลักสูตรทันตแพทยศาสตรบัณฑิต
(หลักสูตรนานาชาติ) คณะทันตแพทยศาสตร์มหาวิทยาลัยมหิดล. *วารสาร Mahidol R2R e-Journal*, 3(1), 111- 123.

วิรัช ฤทธิธนกุล. (2540). *การประชาสัมพันธ์แบบบูรณาการ*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สายัณห์ โสธรโร. (2559). การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีในคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. *วารสารวิทยาศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*, 32(2), 257-276

เสรี สิงห์โงน และสาธิตี จันทรเจริญ. (2561). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาจิตวิทยาเด็กวัยรุ่นและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ไม่ได้ตีพิมพ์].
มหาวิทยาลัยมหิดล.

เสรี วงษ์มณฑา. (2540). *การประชาสัมพันธ์เชิงปฏิบัติ*. บริษัท เอ.เอ็น. การพิมพ์.

สุชัชวีร์ สุวรรณสวัสดิ์. (2561, 10 มีนาคม). มหาวิทยาลัยควรจะมีการปรับตัวอย่างมาก. <https://www.thaipost.net/main/detail/24918>.

สมศรี เพชรโชติ. (2560). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อหลักสูตรคหกรรมศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
รามคำแหง. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

อภิชาต พุกสวัสดิ์. (2555). การสำรวจภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ : ศึกษากรณี 25 โรงเรียนมัธยมศึกษา
ตอนปลายในจังหวัดสมุทรปราการ. *วารสารการประชาสัมพันธ์และการโฆษณา*, 5(2), 12- 25.

อุดม คชินทร. (2561,10 มีนาคม). นโยบายการศึกษาไทยยุคเศรษฐกิจดิจิทัล 4.0. <https://mgronline.com/daily/detail/9610000128683>.

Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.

Oppenheim, A.N. (1966). *Questionnaire design and attitude measurement*. Basic Book.

Simon, H. A. (1960). *The New Science of Management Decision*. Harper & Row.

แนวคิดประโยชน์นิยมและหลักคุณธรรม 12 ประการของมหาวิทยาลัยทางจิตของโลก
กับแนวทางการสร้างประโยชน์

The utilitarianism concept and the 12 virtues of brahma kumaris world
sipiritual university with the benefit creation

ปรังกร เทพพิทักษ์¹

Prapangkorn Teppitak

Article History

Received: 2022-02-09

Revised: 2022-03-23

Accepted: 2022-03-24

บทคัดย่อ

บทความเรื่องนี้มุ่งวิเคราะห์การนำแนวคิดเรื่องหลักคุณธรรม 12 ประการของมหาวิทยาลัยทางจิตของโลกเพื่อเป็นเครื่องมือสำหรับการสร้างประโยชน์ต่อปัจเจกบุคคลและประโยชน์ต่อสังคม ผ่านการตัดสินคุณค่าด้วยแนวคิดประโยชน์นิยม ผลการศึกษาพบว่า แนวคิดจริยศาสตร์ประโยชน์นิยมที่ใช้เกณฑ์การตัดสินคุณค่าสูงสุดอยู่ที่จำนวนปริมาณของประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นว่าเป็นสิ่งที่ดี ดังนั้น ประโยชน์สุขของคนทุกคนสามารถเริ่มต้นได้ที่ตัวเราเอง และประโยชน์สุขจะเกิดขึ้นได้แท้จริงนั้น เมื่อนำไปก่อให้เกิดประโยชน์สุขแก่ผู้อื่นได้ด้วย การจะสร้างประโยชน์ในขั้นสูงสุดเพื่อให้สำเร็จต่อผู้อื่นนั้น มนุษย์ต้องเริ่มจากการสร้างประโยชน์สุขให้แก่ตนเองก่อนเป็นพื้นฐานเสมอ นอกจากนี้ ประโยชน์สุขที่แท้จริงควรพิจารณาถึงประโยชน์สุขหรือคุณค่าที่เกิดมาจากภายในจิตใจเป็นสำคัญ เพราะหากพลังคุณค่าหรือคุณธรรมภายในของมนุษย์ดี คุณค่าการกระทำที่ส่งต่อมาสู่ภายนอกย่อมมีความดีตามไปด้วย โดยความสอดคล้องกับหลักคุณธรรม 12 ประการของมหาวิทยาลัยทางจิตของโลกคือวิธีการอันถือว่าเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการนำไปใช้ เพราะเมื่อถึงที่สุดแล้ว การวิเคราะห์ด้วยกฎของเหตุและผล “ถ้าเครื่องมือหรือวิธีการปฏิบัติเป็นสิ่งที่ดีและถูกต้องแล้ว เป้าหมายย่อมจะต้องเป็นไปตามกฎนั้น อย่างไม่ต้องสงสัย”

คำสำคัญ: แนวคิดประโยชน์นิยม หลักคุณธรรม 12 ประการ มหาวิทยาลัยทางจิตของโลก แนวทางการสร้างประโยชน์

¹ นิสิตปริญญาเอก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Ph.D (Candidate), Faculty of Humanities, Kasetsart University

E-mail: Prapangkorn0994451030@gmail.com *Corresponding author

Abstract

This article aims to analyze the 12 virtues concept of the Burma kumaris world spiritual university as a tool for creating benefits for the individuals and society through the value judgement decision with the utilitarianism concept.

The research has found that the utilitarianism ethics that use the highest value judgement criteria by depending on the amount of the benefit that will occur as a good thing so the benefits and happiness of all people can begin with ourselves and the benefits and happiness that will come true when used to bring the benefits and happiness to the others as well. The greatest benefit creating in order to achieve to the others, The human must start from creating the benefits and happiness for oneself foremost moreover the real happiness and benefits should be considered that come from inside the mind are important because if the value power and morality are good then the value of the action from within to the outside also has goodness.

In accordance with the 12 Virtues Principles of the Burma kumaris world Spiritual University being a method that is considered an important tool in its implementation because at the final analysis with the law of cause and effect. If the tools or methods of practice are correct, the goal inevitably follows the rule without a doubt.

Keyword: The utilitarianism concept, the 12 virtues principle, the kumaris world sipirual university, the benefit creation

บทนำ

เมื่อกล่าวถึงเกณฑ์ในการตัดสินคุณค่าต่อการกระทำของมนุษย์ว่า “การกระทำอย่างไรดี หรือ การกระทำอย่างไรไม่ดี รวมถึง การกระทำนั้นเป็นประโยชน์หรือไม่เป็นประโยชน์” คำถามเช่นนี้แต่ละสำนักคิดจะต้องตอบคำถามที่สามารถอธิบายได้ด้วยการให้เหตุผลอย่างสอดคล้องกับหลักการและวิธีการผ่านชุดความเชื่อที่ตนเองได้ตั้งไว้โดยหลักวิชาปรัชญามีอยู่สาขาหนึ่งที่ถือว่ามีความสำคัญและเกี่ยวข้องกับการตัดสินคุณค่าต่อการกระทำต่าง ๆ ของมนุษย์ ซึ่งเรียกว่า “จริยศาสตร์ (Ethics) หมายถึง การแสวงหาเกณฑ์ในการตัดสินความประพฤติของมนุษย์ว่าอย่างไรถูกหรือผิด ควรหรือไม่ควร” (พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมมจิตโต), 2550, น.18) เมื่อกล่าวเช่นนี้แล้ว จะเห็นว่าหลักเกณฑ์จริยศาสตร์ก็ย่อมมีอยู่หลายสำนักคิดเช่นเดียวกัน อย่างไรก็ตาม โดยภาพรวมสามารถวิเคราะห์เกณฑ์ทางจริยศาสตร์ออกได้เป็น 3 หลักใหญ่คือ (1) จริยศาสตร์สัมบูรณ์ คือ การกระทำผิดหรือถูก ควรหรือไม่ควร มีความแน่นอนตายตัว (2) จริยศาสตร์สัมพัทธ์ คือ การกระทำผิดหรือถูก ควรหรือไม่ควรอยู่ที่บริบทของ

กาลและสถานที่ เป็นเกณฑ์ในการตัดสิน (3) จริยศาสตร์ประโยชน์นิยม คือ การกระทำผิดหรือถูก ควรหรือไม่ควรอยู่ที่ประโยชน์ที่เกิดขึ้นแก่คนหมู่มากในจำนวนที่มาก

แนวคิดประโยชน์นิยม (Utilitarianism) เป็นแนวคิดที่มีค่าทางการกระทำหรือคุณค่าทางศีลธรรมโดยขึ้นอยู่กับผลลัพธ์ที่ได้รับ ซึ่งเน้นคุณค่าประโยชน์ที่เกิดขึ้นเพื่อส่วนรวมเป็นประเด็นสำคัญ ทรรศนะที่กล่าวว่าผลของการกระทำมีความจำเป็นต่อการตัดสินคุณค่าทางจริยศาสตร์ของการกระทำนั้น เรียกว่า “ทฤษฎีผลสืบเนื่อง” หรือในภาษาอังกฤษเรียกว่า “consequentialism” ทรรศนะประโยชน์นิยมเป็นผลานิยมแบบหนึ่ง ผลดีที่ผลานิยมกล่าวถึงก็มีหลากหลาย และก็เป็นตัวการที่ทำให้เกิดทรรศนะแบบประโยชน์นิยมที่แตกต่างกันออกไป ทั้งนี้ ได้มีนักคิดทางปรัชญาคนสำคัญมากมายหลายท่านซึ่งนักคิดทางปรัชญาที่มีชื่อเสียงและได้นำเสนอแนวคิดประโยชน์นิยมที่ได้รับความสนใจและได้รับการยอมรับในการนำเสนอทฤษฎีดังกล่าว จนเป็นที่รู้จักกันดีในวงการปรัชญากลุ่มแนวคิดประโยชน์นิยมคือ เจเรมี เบ็นธัม (Jeremy Bentham) และ จอห์น สจิวต์ มิลล์ (John Stuart Mill)

หลักคุณธรรม 12 ประการ ของมหาวิทยาลัยทางจิตของโลก เน้นให้ความสำคัญ เกี่ยวกับการพัฒนาตนเอง โดยเล็งเห็นว่ามนุษย์ทุกคนคือทรัพยากรที่สำคัญของประเทศชาติและสังคมโลก เพราะมนุษย์มีศักยภาพภายในที่สำคัญคือ พลังภายในที่มีอยู่เพื่อการพัฒนาตนเองและจิตวิญญาณ โดยหลักคุณธรรม 12 ประการ ในงานวิจัยนี้ได้แปลมาจากหนังสือชื่อ living values a guide book ซึ่งได้เขียนขึ้นเพื่อสนับสนุนการจัดโครงการ “ให้คุณค่าชีวิตแก่กันเพื่อสร้างสรรคโลก” โดยใช้ชื่อเป็นภาษาอังกฤษว่า “sharing our values for a better world” โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานความเชื่อที่ว่า โลกต้องลงทุนในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มากขึ้น โดยเน้นปลูกฝังคุณค่าที่แข็งแกร่งทางด้านศีลธรรมและจิตวิญญาณ หลักคุณธรรม 12 ประการ เขียนขึ้นโดยดาดี จางกี ผู้บริหารมหาวิทยาลัยทางจิตของโลก ได้ก่อตั้งขึ้นในปี 2480 ตั้งอยู่ ณ เทือกเขาอาบู ประเทศอินเดีย ปัจจุบันมีสาขา 3,500 แห่ง ใน 70 ประเทศ โดยหนังสือดังกล่าว จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อมอบให้กับประชาชนในสังคมโลก โดยได้มอบผลงานให้กับองค์การสหประชาชาติในโอกาสครบรอบ 50 ปี ในปี 2533 และหลักคุณธรรมดังกล่าว ถูกนำมาใช้เป็นหลักในการดำเนินชีวิตของมนุษย์ในสังคมโลก และมหาวิทยาลัยทางจิตของโลก ปัจจุบันอยู่ในฐานะที่ปรึกษาของคณะรัฐมนตรีเศรษฐกิจและสังคมขององค์การสหประชาชาติ และองค์การยูนิเซฟ (ดาดี จางกี, 2533: 65-66)

จากที่ได้นำเสนอเกี่ยวกับแนวคิดของจริยศาสตร์ ประโยชน์นิยมที่เน้นเป้าหมายในเชิงปริมาณคือคนส่วนมากได้รับประโยชน์จะถือว่าเป็นสิ่งที่ควรกระทำและนำไปสู่การตัดสินใจว่าเป็นสิ่งที่ดี ดังนั้น จะถือว่าเป็นแนวคิดนี้เน้นเป้าหมายเพื่อเป็นเครื่องมือสำหรับการตัดสินใจเชิงคุณค่า อย่างไรก็ตาม เมื่อนำแนวคิดเรื่องหลักคุณธรรม 12 ประการ มาเป็นเครื่องมือสำหรับการสร้างประโยชน์ต่อปัจเจกบุคคลและการสร้างประโยชน์ต่อสังคม ดังนั้น การตัดสินใจคุณค่าผ่านแนวคิดประโยชน์นิยมแบบแนวปฏิบัติด้วยหลักคุณธรรม 12 ประการ จะถือว่าเป็นกรอบสำหรับการเขียนบทความเรื่องนี้

2. จริยศาสตร์ประโยชน์นิยม

หลักการสำหรับเป็นเครื่องมือในการตัดสินใจการกระทำในดำเนินชีวิต จริยศาสตร์ประโยชน์นิยมถือว่าเป็นแนวคิดหนึ่งที่ได้รับการยอมรับและนำมาเป็นเครื่องมือสำหรับการตัดสินใจคุณค่า

ของการกระทำว่าดีหรือไม่ดี ควรหรือไม่ควร ถูกต้องหรือไม่ถูกต้อง ดังนั้น ก่อนที่จะนำไปสู่การตัดสินใจคุณค่าเหล่านี้ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำความเข้าใจต่อความหมายและแนวคิดพื้นฐานของจริยศาสตร์ประโยชน์นิยม

2.1 ที่มาและความหมายของประโยชน์นิยมประโยชน์

นิยมเกิดจากการรวมกลุ่มของปัจเจกบุคคลที่อยู่ร่วมกัน โดยวิถีชีวิตและมีอุดมคติชีวิตที่เป็นไปในทางเดียวกัน และให้ความสำคัญกับการเปิดโอกาสให้ปัจเจกบุคคลสรรหาสิ่งที่เป็นประโยชน์และความสุขตามที่มนุษย์ต้องการใช้ชีวิต นักปรัชญาผู้เสนอจริยศาสตร์อันเป็นบ่อเกิดและพัฒนาก่อนแนวคิดประโยชน์นิยมไว้โดยนักปรัชญาหลายท่านจนเกิดแนวคิดเป็นปรัชญาประโยชน์นิยมนี้

เอปิคิวรัส (EPICURUS) ก่อนคริสต์ราช (341-270) ผู้ก่อตั้งสำนักเอปิคิวเรียน ได้เสนอหลักปรัชญาจริยศาสตร์เอาไว้ว่า “จริยศาสตร์ไม่ใช่วิชาที่แสวงหากฎเกณฑ์ทางศีลธรรม แต่เป็นวิชาที่แสวงหาวิธีสร้างความสุขมากที่สุดในชีวิต โดยเน้นว่าความสุขเป็นจุดหมายสูงสุดของชีวิต และทุกชีวิตต้องการความสุข” วิธีการแสวงหาความสุขเป็นจริยศาสตร์โดยมีจุดหมายสูงสุดคือ ประโยชน์ และความสุข เพียงแต่การใช้คำและความหมายของเอปิคิวรัส ยังมีความสับสนไม่ชัดเจน กล่าวคือ คำว่า “ความสุข” กับคำว่า “ความพึงพอใจ” เอปิคิวรัสยังไม่ได้ตีความหมาย “ความพึงพอใจ” ว่าเป็นความพอใจที่เกิดขึ้นชั่วขณะ ไม่ว่าจะป็นผัสสะทางกาย หรือจิตใจ เช่นสำนักปรัชญาไซเรนิกส์ ที่ให้ความหมายว่า คือความพึงพอใจที่ยั่งยืนตลอดไปชั่วชีวิต และเป็นชีวิตที่มีความสุข แต่เอปิคิวรัสได้เสนอหลักปรัชญา ในการดำเนินชีวิตเอาไว้เป็นแนวทางแก่นมนุษย์ชาติความว่า มนุษย์ไม่อาจมีชีวิตที่สงบสุขได้ ถ้าปราศจากหลักในการดำเนินชีวิตอย่างมีปัญญาที่ประเสริฐและชอบธรรม

เจเรมี เบนธัม (JEREMY BENTHAM) ก่อนคริสต์ราช (1748-1832) เป็นนักปรัชญาสุขนิยมจิตวิทยา เขาเชื่อว่าธรรมชาติของมนุษย์ต้องการความสุข หลักหนีความทุกข์ ความเจ็บปวด ดังที่เขากล่าวว่า “ธรรมชาติได้จัดสรรให้มนุษย์ตกอยู่ภายใต้อำนาจการปกครองหลักสำคัญสองประการ คือ ความสุขและความทุกข์ ซึ่งความสุขและความทุกข์เหล่านี้ขึ้นอยู่กับสิ่งที่เรารู้สึกว่า อะไรควรทำ อะไรไม่ควรทำ”

จอห์น สจ๊วตมิลล์ ได้รับการศึกษาปรัชญาหลายสำนัก ตั้งแต่เด็ก เขาจึงรู้สาเหตุของการขาดความมั่นใจ ในการตัดสินใจ

ใจ ว่าอะไรคือมาตรฐานในการวัดความถูกต้องทางศีลธรรม ซึ่ง มิลล์เป็นนักปรัชญาสมัยใหม่ที่อยู่ในยุคของความเปลี่ยนแปลงระบบการเมือง การปกครอง และอุตสาหกรรมของอังกฤษ มิลล์ได้ปรับปรุงและวางรากฐานปรัชญาแนวคิดประโยชน์นิยม ทำให้หลัก ประโยชน์นิยมของเขามีความสำคัญในวงการนักปรัชญาจริยศาสตร์ และเป็นที่น่าสนใจในปัจจุบัน มิลล์กล่าวว่า “ลัทธิที่ยอมรับหลักประโยชน์หรือหลักความสุขคือรากฐานของศีลธรรมที่ถือว่า ความถูกต้องของการกระทำขึ้นอยู่กับแนวโน้มที่การกระทำนั้นจะก่อให้เกิดความสุข ความผิดขึ้นขึ้นอยู่กับแนวโน้มที่จะก่อให้เกิดสิ่งที่สวนทางหรือตรงข้ามกับความสุข” (สุธรรม ชูสัตย์สกุล, 2545: 148)

นักปรัชญาที่นำเสนอจริยศาสตร์แนวประโยชน์นิยมที่ผู้เขียนนำเสนอขึ้นนั้นถือว่าเป็นผู้ที่มีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อแนวคิดนี้ และเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้นผู้เขียนจะนำเสนอ ความเข้าใจในเรื่องของความสุขและความพึงพอใจ ของผู้วิจัยเป็นอย่างไร จากที่ได้ศึกษาแนวคิดดังกล่าว

บุญมี แท่นแก้ว ประโยชน์นิยม หมายถึง ทัศนคติที่เห็นว่า กิจกรรมใด ๆ ถูกต้อง เพราะว่ามันมีประโยชน์ และความ สุขมากที่สุด สำหรับจำนวนประชากรกว้างขวางที่สุด ควรเป็นจุดประสงค์เดียวเท่านั้นของบรรดากิจกรรมสาธารณะทั้งหลาย (บุญมี แท่นแก้ว, 2541: 20)

ชัยวัฒน์ อัดพัฒน์ ประโยชน์นิยม หมายถึง แนวคิดที่มุ่งความสุขสูงสุดและมีปริมาณมากที่สุด ซึ่งมุ่งปรับปรุงพฤติกรรม และอุปนิสัยของคนและส่งเสริมให้ตั้งอุดมคติ เพื่อประโยชน์แก่คนส่วนมาก และเพื่อปรับปรุงชีวิตสังคมให้ดีขึ้น (ชัยวัฒน์ อัดพัฒน์, 2556: 12)

สุธรรม ชูสัตย์สกุล ลัทธิประโยชน์นิยมเป็นปรัชญาจริยธรรม ที่ถือเอาประโยชน์ และความสุข ในฐานะเป็นผลของการกระทำ จะต้องเป็นประโยชน์ก่อให้เกิดความสุข ความพึงพอใจหรือความเพลิดเพลิน เพื่อหลีกเลี่ยงจากความทุกข์ความเจ็บปวดเป็นหลัก ในการตัดสินใจว่าเป็นการกระทำที่เป็นรากฐานทางศีลธรรม (สุธรรม ชูสัตย์สกุล, 2545: 143)

2.2 หลักการและประเภทของประโยชน์นิยม

จอห์น สจ๊วตมิลล์ ได้เสนอกรอบความคิดของประโยชน์นิยมของเขาไว้ว่า “เป็นลัทธิที่ยอมรับประโยชน์หรือหลักความสุขเป็นรากฐาน ถือว่าการกระทำที่ถูกต้อง คือ การก

กระทำที่มีแนวโน้ม จะก่อให้เกิดความสุข และการกระทำที่มีแนวโน้มที่จะก่อให้เกิดสิ่งที่สวนทางกับความสุข ความสุขคือความรื่นรมย์และปราศจากความเจ็บปวดเป็นทุกข์ ภาวะไร้ความพึงพอใจ” (Mill, 1951: 8) โดย หลักมสุข กล่าวว่ “ลัทธิประโยชน์นิยมถือว่าความสุขเป็นสิ่งที่น่าพึงปรารถนา และเป็นสิ่งเดียวเท่านั้นที่น่าพึงปรารถนาในฐานะเป็นจุดหมาย สิ่งอื่นนั้นเป็นเพียงสิ่งที่น่าปรารถนาที่อยู่ในฐานะวิถีที่จะนำไปสู่จุดหมายเท่านั้น”(Mill, 1951: 87) สอดคล้องกับ เจเรมี เบ็นธัม (Jeremy Bentham) นักคิดชาวอังกฤษเป็นนักปรัชญาสุขนิยมจิตวิทยาที่ได้นิยามว่า “ธรรมชาติได้จัดให้มนุษย์อยู่ภายใต้บังคับของเจ้านายที่มีอำนาจเต็ม สองคนคือ ความเจ็บปวดและความสุขสบาย เพื่อสิ่งทั้งสองนี้เท่านั้นที่เราจะกล่าวได้ว่า อะไรที่ควรทำ และอะไรที่เราไม่ควรทำ มันควบคุมสิ่งที่เราทำทั้งหมด สิ่งที่เราพูดทั้งหมด สิ่งที่เราคิดทั้งหมด ความพยายามที่เราทำเพื่อจะหลุดจากอำนาจของมันกลับแสดงให้เห็น และยืนยันความมีอยู่ของมัน โดยคำพูดมนุษย์อาจสร้างทำเป็นหนีจากอำนาจมันแต่โดยความเป็นจริง เขาอยู่ใต้อำนาจของมันอยู่ตลอดเวลา” (Edwards 1967: 182)

สรุป โดยหลักการของแนวคิดประโยชน์นิยมแล้วสามารถนำเครื่องมือสำหรับการพิสูจน์ได้ดังนี้คือ (1) ความสุขเป็นสิ่งที่ดี (2) ความสุขของแต่ละคนเป็นสิ่งที่ดีสำหรับเขาแต่ละคน (3) ความสุขของคนทั่วไปเป็นสิ่งที่ดีสำหรับผลรวมของคนทุกคน จะเห็นว่าเริ่มต้น ด้วยปัจเจกบุคคลเป็นเป้าหมายและเป็นจุดเริ่มต้นของแนวคิดในการสร้างและตัดสินคุณค่าในตัวเอง และส่งผลรวมในระดับจำนวนคนเป็นเครื่องมือสำหรับการใช้ตัดสินในภาพรวมที่เกิดขึ้น เช่น ความสุขของนาย ก เป็นสิ่งที่ดีที่สุด และเช่นเดียวกัน ความสุขของ นาย ข นาย ค นาย ง และคนอื่น ๆ เป็นสิ่งที่ดีสำหรับเขา ดังนั้น ความสุขของ นาย ก นาย ข นาย ค นาย ง และคนอื่น ๆ ที่เป็นไปในแนวทางเดียวกันจึงถือว่าเป็นสิ่งที่ดี

2.3 วิธีการและเป้าหมายการสร้างคุณค่าของประโยชน์นิยม เมื่อเข้าใจเกี่ยวกับหลักการและประเภทของประโยชน์นิยมที่ผู้เขียนได้นำเสนอไว้อย่างชัดเจนแล้ว ในหัวข้อนี้จะได้สรุปเกี่ยวกับวิธีการและเป้าหมายการสร้างคุณค่าของประโยชน์นิยมว่ามีลักษณะเป็นอย่างไร ดังนั้น เพื่อให้เห็นภาพที่ชัดเจนผู้เขียนนำเสนอผ่านกรอบตารางการวิเคราะห์ไว้ดังนี้

ตารางที่ 1

วิธีการและเป้าหมายการสร้างคุณค่าของประโยชน์นิยม

เจเรมี เบ็นธัม	เจเรมี เบ็นธัม จอห์นสจ๊วต มิลล์	จอห์นสจ๊วต มิลล์
ผลประโยชน์ ส่วนตัว ↓ ผลประโยชน์ ส่วนรวม	มุ่งทำให้เกิด ผลประโยชน์ ที่ได้รับ	ผลประโยชน์ ส่วนรวม ↓ ผลประโยชน์ ส่วนตัว

จากตารางวิธีการและเป้าหมายการสร้างคุณค่าของประโยชน์นิยม จะพบว่า เน้นประโยชน์ที่จะได้รับโดยประโยชน์ที่เกิดขึ้นมี 2 แบบ คือ (1) การมุ่งประโยชน์ระดับปัจเจกบุคคล และ (2) การมุ่งประโยชน์ระดับสังคม และมีจุดร่วมกันที่สำคัญคือ การทำประโยชน์ให้เกิดขึ้นให้ได้มากที่สุดกับคนจำนวนมากที่สุด

3. คุณธรรม 12 ประการของมหาวิทยาลัย ทางจิตของโลก

ผู้เขียนจะได้นำเสนอเกี่ยวกับหลักคุณธรรม 12 ประการของมหาวิทยาลัยทางจิตของโลกว่ามีความหมายและความสำคัญอย่างไร

3.1 ความหมายและความสำคัญของคุณธรรม 12 ประการ ของมหาวิทยาลัยทางจิตของโลก

คุณธรรม 12 ประการ หมายถึง หลักปรัชญาสากลของคุณค่าทางจิตวิญญาณและถือเป็นหลักศีลธรรมอันเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต อันก่อให้เกิด คุณค่าทางการกระทำทั้งในเชิงความคิดและเชิงปฏิบัติอันประกอบด้วยคุณธรรม 12 ประการ ดังต่อไปนี้ ความร่วมมือ อิสระภาพ ความสุข ความซื่อสัตย์ ความถ่อมตน ความรัก ความสงบ ความเคารพ ความรับผิดชอบ ความเรียบง่าย ความอดทน และความเป็นหนึ่งเดียวกัน(ดาดี้ จางกั, 2538: 1) จากความหมายจะเห็นว่า มหาวิทยาลัยทางจิตของโลกให้ความสำคัญคุณธรรมว่าเป็น สิ่งที่เป็นสากลที่สร้างคุณค่าให้กับจิตใจเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ ดังนั้น มหาวิทยาลัยทางจิตของโลกจึงให้ความสำคัญของคุณธรรมทั้ง 12 ประการดังนี้ คุณธรรมเปรียบ

ดังคุณค่าชีวิต ที่เป็นสมบัติอันล้ำค่า ทำให้มนุษย์มีพลังและอุดมสมบูรณ์ ทำให้ชีวิตของมนุษย์ผู้นั้นเต็มไปด้วยศักดิ์ศรี และความเคารพตนเอง คุณธรรม 12 ประการที่มีในตนเองเป็นดังคุณค่าในชีวิต เพราะให้การคุ้มครองตนเองและสามารถปกป้องผู้อื่นได้ด้วยพลังในการจัดข้อบกพร่องของตนเอง สามารถเปลี่ยนแปลงธรรมชาติของมนุษย์ ให้มีความเมตตาและอ่อนน้อมถ่อมตน เมื่อมีการพัฒนาคุณค่า จากภายในตนเอง ย่อมมีผลต่อบรรยากาศของโลก สามารถช่วยทุกชีวิตในโลกนี้ ก้าวไปข้างหน้าพร้อมกัน เพื่อมุ่งสู่โลก ที่ดีกว่าเดิม คุณธรรม 12 ประการ เป็นแรงจูงใจสำหรับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ให้ดำรงชีวิตด้วยคุณค่าภายในตน มากกว่าการตีความคุณค่าชีวิตจากคุณค่าทางวัตถุ เช่น สถานภาพทางสังคม ค่าของเงินตรา รูปลักษณ์ภายนอก สมบัติที่มีไว้ครอบครอง สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ ก่อให้เกิดวัฒนธรรมในการกักตุน สะสม ครอบครอง ความเห็นแก่ตัว และความโลภ อันเป็นรากเหง้าของความขัดแย้ง การแสวงหาประโยชน์ส่วนตัว ตลอดจนความยากจนและความตึงเครียดที่มีมากขึ้นในโลกปัจจุบัน

3.2 องค์ประกอบคุณธรรม 12 ประการ

คุณธรรม 12 ประการ เป็นหลักสากลสำหรับการสร้างคุณค่าให้กับการดำรงชีวิต โดยมหาวิทยาลัยทางจิตของโลก ได้นำหลักไว้ 12 ประการที่สำคัญประกอบด้วย

1) ความร่วมมือ (cooperation) หมายถึง การสร้างความสำเร็จให้เกิดขึ้น ในการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนมนุษย์ โดยอาศัยความเคารพซึ่งกันและกัน ความเห็นอกเห็นใจ ความกล้าหาญและการแบ่งปัน เป็นรากฐานในการพัฒนาความร่วมมือ

ดังนั้น ความร่วมมือเป็นคุณธรรมที่ถือเป็นความรับผิดชอบของมนุษย์ทุกคน การมีความจริงใจและมีทัศนคติในเชิงบวก จะนำพาให้เราได้รับความร่วมมือจากผู้อื่นได้โดยอัตโนมัติ ดังคำกล่าวที่ว่า “เพียงทุกคนขูนัวแห่งความร่วมมือขึ้นมาพร้อมกัน ด้วยการสนับสนุนหรือกระตุ้นให้ผู้อื่นให้ความร่วมมือ เราก็สามารถที่จะก้าวไปสู่ความสำเร็จหรือจุดสูงสุดได้” ดังคำกล่าวที่ว่า “ผู้ให้ความร่วมมือย่อมได้รับความร่วมมือ” (ดาดี จางกี, 2533: 2-5)

2) อิสระภาพ (freedom) หมายถึง ความมีสิทธิเท่าเทียมกัน ถือเป็นอิสระภาพที่แท้จริง ยกตัวอย่างเช่น สิทธิต่อความสงบ ความสุขและความยุติธรรม ที่ติดตัวมา ไม่ว่าจะเป็นอยู่ในศาสนา เชื้อชาติ วัฒนธรรม หรือสถานภาพทางเพศใด การละเมิดสิทธิของใครเพื่อทำให้ตนเองและครอบครัว หรือประเทศชาติเป็นอิสระ ถือเป็นการใช้สิทธิเสรีภาพในทางที่ผิด จะนำมาซึ่งความขัดแย้ง และเกิดความไม่สมดุลในตนเองและผู้อื่น ดังนั้น การรักษาหรือการป้องกันอิสระภาพสามารถทำได้ 3 ระดับ (1) ระดับบุคคล (2) ระดับกลุ่มสังคมหรือประเทศชาติ (3) ระดับสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ โดยสรุป อิสระภาพสูงสุดคือการดำเนินชีวิตโดยปราศจากการกระทำด้วยสำนึกที่เป็นร่างกายหรือประสาทสัมผัส แต่ดำเนินชีวิตด้วยการมีอิสระภาพทางจิตวิญญาณ ก่อให้เกิดการไม่ยึดมั่นหรือพึ่งพิงน้อยลง แต่กลับมีความรักความเมตตาต่อกันมากขึ้น

3) ความสุข (happiness) หมายถึง ความสงบภายในที่มนุษย์สามารถสร้างได้ด้วยตนเอง โดยเน้นศรัทธาในสติปัญญา ดำเนินชีวิตด้วยการเป็นนายเหนือจิตใจ โดยการเห็นคุณค่าและพลังทางจิตวิญญาณในการสร้างความสุขแก่ตนเองและส่งต่อความสุขให้แก่ผู้อื่นในสังคม

4) ความซื่อสัตย์ (honesty) หมายถึง การไม่มีความขัดแย้งเกิดขึ้น ในทางความคิด คำพูดและการกระทำ เป็นการสร้างความกระจ่างชัดหรือสร้างสำนึกที่ชัดเจน ต่อตนเองและต่อเพื่อนมนุษย์ การกล่าวว่า “ฉันซื่อสัตย์ แต่ไม่มีใครเข้าใจฉัน” ไม่ถือเป็นความซื่อสัตย์ เพราะ ความซื่อสัตย์ต้องมีความชัดเจนในความคิด คำพูด และการกระทำ จึงจะทำให้การกระทำนั้น ๆ เกิดคุณค่าเป็นประโยชน์ได้อย่างแท้จริง

5) ความถ่อมตน (humility) หมายถึง การปล่อยวาง ความขัดแย้งที่มีอยู่ในจิตใจได้สำนึกของตัวตนของเรา และยอมรับกฎเกณฑ์ตามธรรมชาติ ในทุกสิ่งที่ไม่สามารถควบคุมได้ ซึ่งความถ่อมตนนี้ ถือเป็นคุณธรรมที่ให้คุณค่าและความหมายต่อชีวิต ช่วย

จัดความเป็นเจ้าของและความคับแคบอันก่อให้เกิด การจำกัดทางความคิดในเชิงกายภาพ ภูมิปัญญาและอารมณ์ ซึ่งการจำกัดทางความคิด เป็นการทำลายซึ่งความเคารพในตนเอง และก่อให้เกิดความหลงในตนเอง เป็นตัวผลักดันให้ผู้อื่นออกห่าง ในทางตรงข้าม ถ้าทุกคนมีความถ่อมตน สามารถทำให้ทุกคนยอมรับ เพราะทุกคนมักจะยอมให้แก่ผู้ที่ยอมให้เขาก่อน ดังนั้นความถ่อมตนตนเป็นคุณธรรมที่มีคุณค่าและให้ความหมายต่อชีวิต เราจะสามารถเป็นที่พึ่งพิง มีความยืดหยุ่นและพร้อมที่จะปรับเปลี่ยน โดยกล่าวว่า “ผู้ใดมีความถ่อมตนมากเพียงไร จะยิ่งใหญ่ในหัวใจของผู้คนมากขึ้นเท่านั้น”

6) ความรัก (love) หมายถึง ความรักทางจิตใจ ที่มนุษย์ต้องมีพื้นฐานแห่งความรักที่แท้จริงระหว่างมนุษย์ ด้วยการฝึกมองผู้อื่นเป็นเพียงจิตวิญญาณ มองเห็นความจริงทางจิตวิญญาณ เพื่อฝึกหยั่งรู้ถึงสภาวะภายในของตนเองและผู้อื่น ดังนั้นความรักดังกล่าวถือว่าเป็นความรักที่แท้จริง เพราะดวงวิญญาณไม่มีวันตาย เป็นสภาวะที่เป็นอมตะ ความรักเช่นนี้ ถูกต้องตามทำนองคลองธรรม และนำมาซึ่งความสุข ความผูกพันต่อสิ่งที่ต้องดับสูญถือว่าไม่ถูกต้อง และทำให้เกิดความทุกข์ นอกจากนี้ความรักทางจิต ย่อมลดปัญหาความรุนแรงทั้งภายในและภายนอกได้ ไม่ว่าจะเป็น ความเกลียดชัง ความโกรธ ความอิจฉาริษยา ความรู้สึกที่ไม่ดีจะไม่สามารถเกิดขึ้นได้ เพราะถูกแปรเปลี่ยนเป็นความรู้สึกที่ดี ทำให้เกิดความปรองดอง

7) ความสงบ (peace) หมายถึง พลังงานคุณภาพที่เกิดจากการสงบระงับจากการกระทำที่ปราศจากการเบียดเบียนตนเองและผู้อื่น

8) ความเคารพ (respect) หมายถึง การรับรู้ถึงคุณค่าที่เป็นสิทธิโดยกำเนิดของแต่ละบุคคลและกลุ่มคน ซึ่งตระหนักได้ว่าเป็นศูนย์รวม ที่ทำให้บุคคลผูกพันกับเป้าหมายชีวิตที่สูงขึ้น ความเคารพถือเป็นคุณธรรมที่เริ่มต้นจากภายในของแต่ละบุคคล ที่มีพื้นฐานที่แตกต่างกัน เป็นพลังชีวิตทางจิตที่มีอยู่ภายใน เรียกว่า ดวงวิญญาณ การฝึกที่มองถึง จิตวิญญาณของตนเอง ด้วยจิตสำนึกที่สูงส่ง ทำให้เกิดศรัทธาในตนเองได้อย่างสมบูรณ์ จากการหยั่งรู้ถึงตนเอง นั่นคือการรู้จักเคารพตนเองที่แท้จริง

9) ความรับผิดชอบ (responsibility) หมายถึง การบริหารเวลาและทรัพยากร เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในการทำงานที่มีผลกระทบต่อชีวิตของบุคคลอื่น โดยผู้ที่

มีความรับผิดชอบจะทำงานโดยเน้นให้ความร่วมมือมากกว่าการแข่งขัน ความรับผิดชอบมีความหลากหลาย โดยเฉพาะความรับผิดชอบต่อสังคมและโลก มนุษย์ผู้มีความรับผิดชอบจะมีความเพียร มีความชัดเจน เต็มใจและจริงใจที่จะรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย ความรับผิดชอบสอนให้มนุษย์ปราศจากการเห็นแก่ตัว ด้วยการมีความรับผิดชอบต่อสิทธิของผู้อื่น ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาปัจเจกบุคคลหรือสังคมโลกนั้น บทบาท หน้าที่ และความรับผิดชอบ เป็นสิ่งสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความรับผิดชอบในด้านศีลธรรมจรรยา อันหมายถึง การให้เกียรติต่อบทบาทที่ได้รับมอบหมายมาและกระทำด้วยความบริสุทธิ์ใจอย่างเต็มความสามารถ

10) ความอดทน (tolerance) หมายถึง พลังของคุณธรรมภายใน ที่สามารถทำให้ผู้คน สามารถเผชิญหน้า กับปัญหาและอุปสรรค เปลี่ยนแปลงความเข้าใจผิด และความยากลำบากทั้งหลาย ด้วยการรู้จักแยกแยะ ในการตัดสินใจว่า สิ่งใดถูกหรือผิด

11) ความเรียบง่าย (simplicity) หมายถึง มโนธรรมที่เรียกร้องให้มนุษย์ทบทวนคุณค่าที่มีอยู่ในตนเอง ความเรียบง่ายเป็นคุณธรรม ในการพัฒนาการใช้ชีวิต โดยสอนให้มนุษย์ใช้ชีวิตโดยธรรมชาติดั้งเดิมอย่างผู้เข้าใจชีวิต

12) ความเป็นหนึ่งเดียวกัน (unity) หมายถึง ความกลมกลืนภายในตนเอง และความสอดคล้องของแต่ละบุคคลในกลุ่ม ความเป็นหนึ่งเดียวกันคงอยู่ได้ด้วยการรวมพลังงานและพลังความคิด ด้วยการยอมรับและเห็นคุณค่าในความหลากหลายของสมาชิกในสังคม ด้วยความมีเอกลักษณ์ในตน เป็นการดำรงอยู่ด้วยความศรัทธาที่มีต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน

สรุป จากหลักคุณธรรม 12 ประการ ของมหาวิทยาลัยทางจิตของโลก สามารถวิเคราะห์ได้ว่าเป็น ทั้งเครื่องมือสำหรับการนำไปปฏิบัติ และเป็นเป้าหมายอันเกิดขึ้นจากการน้อมนำไปปฏิบัติ

3.3 การปลูกฝังคุณธรรม 12 ประการ

มหาวิทยาลัยทางจิตของโลกได้เน้นการปลูกฝังคุณธรรม โดยได้จัดสร้างโครงการ “ให้คุณค่าชีวิตแก่กันเพื่อสร้างสรรค์โลก (Sharing our values for a better world)” ได้ทำการรวบรวมหลักคุณธรรม 12 ประการ ได้เขียนไว้ในหนังสือชื่อ “living values a guide book” เพื่อมอบให้เป็นเกียรติแก่

องค์การสหประชาชาติ ในโอกาสครบรอบ 50 ปี ในปี พุทธศักราช 2537 เป็นช่วงเวลาในโลกกำลังให้ความสนใจเกี่ยวกับคุณค่าของคุณธรรมต่าง ๆ เน้นการระลึกถึงสิทธิมนุษยชนพื้นฐาน คือ การมองเห็นคุณค่าหรือศักดิ์ศรีและคุณค่าของความเป็นมนุษย์ อันเป็นกฎบัตรแห่งสหประชาชาติ โดยการปลูกฝังคุณธรรมมี 2 ประการดังนี้ (1) ให้คำนิยามถึงคุณค่าของหลักคุณธรรม 12 ประการ ด้วยภาษาที่ก่อให้เกิดความเข้าใจและสามารถนำหลักคุณธรรม 12 ประการ ไปใช้ได้โดยง่าย (2) จัดกิจกรรมและสัมมนาในหลายรูปแบบ เพื่อให้แนวทางในการนำคุณธรรม 12 ประการนี้ไปใช้ในสังคม เช่น ที่บ้าน ที่ทำงาน โรงเรียน ชุมชนและในสังคมโลก เช่น โครงการ “ร่วมกันสร้างสรรค์โลก” (Global Cooperation for a better world) จัดทำขึ้น ณ องค์การสหประชาชาติ นครนิวยอร์ก และรัฐสภา กรุงลอนดอนในปี 2531 ในฐานะที่เป็นผู้นำสารสันติภาพนานาชาติ เมืองค์กรต่าง ๆ เข้าร่วมมากกว่า 400 แห่งทั่วโลก และมีประชาชนเข้าร่วมนับแสนล้านคน โดยมีการตั้งคำถามในงานว่า “โลกที่ดีขึ้นในสายตาท่านเป็นเช่นไร” (What is your vision of a better world?) โดยภายในปี 2533 ได้คำตอบรับจากประชาชนทั่วโลกมากกว่า 120 ประเทศ โดยกิจกรรมต่าง ๆ ในการสนทนา สัมมนา กิจกรรมกลุ่ม และการบรรยาย และโครงการต่าง ๆ มี เป้าหมายในการสร้างความเข้าใจในคุณธรรม 12 ประการ อย่างลึกซึ้งและสามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้ในชุมชนหรือสภาพแวดล้อม ความเป็นอยู่ของตน ได้อย่างแท้จริง (ดาด์ จางกี, 2538: 67-68)

จะเห็นว่า การปลูกฝังคุณธรรมดังกล่าวเริ่มต้นด้วยการสร้างรู้และความเข้าใจที่ง่ายต่อการรับรู้และนำไปปฏิบัติทั้งในระดับปัจเจกบุคคล และนำไปสู่ การสร้าง ประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นในระดับสังคมร่วมกัน ผู้เขียนเห็นว่าหลักคุณธรรม 12 ประการ เป็นได้ทั้ง เครื่องมือและเป้าหมายในตัวเอง พร้อมกันนั้นสามารถนำไปเป็นหลักปฏิบัติสำหรับการพัฒนาระดับปัจเจกบุคคล และนำไปสู่การสร้างเป็นกฎเกณฑ์หรือกฎของการอยู่ร่วมกันในสังคมทุกระดับได้เป็นอย่างดี ซึ่งประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นนั้นมี 2 ระดับ ประโยชน์ระดับที่ 1 คือ ประโยชน์ ระดับต้นอันถือว่าเป็นการอยู่ร่วมกันทางสังคมที่มนุษย์ทุกคนมีความปรารถนาที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และ ประโยชน์ระดับที่ 2 คือ ประโยชน์ระดับสูงสุด ซึ่งถือว่าเป็นความปรารถนาที่มนุษย์ทุกคนสร้างขึ้นในจิตใจ หรือผ่านการรับรู้ตามหลักการที่สำคัญ

ที่เรียกว่าสังคมอุดมคติ เช่น สังคมแบบยูโทเปีย หรือ สังคมแบบพระศรีอาริย์ ทั้งนี้ สังคมทั้งสองระดับถือว่าเป็นสังคมที่มนุษย์เป็นผู้สร้างขึ้นและได้รับประโยชน์อย่างแท้จริง ดังนั้นประโยชน์แห่งคุณค่าภายในตน อันประกอบด้วยหลักคุณธรรมทั้ง 12 ประการ ที่มหาวิทยาลัยทางจิตของโลก ได้กำหนดไว้ จะเกิดประโยชน์ในเชิงรูปธรรม ต้องเริ่มจากการนำไปใช้ที่ปัจเจกบุคคลเป็นฐาน เพื่อเปลี่ยนแปลงความคิด นำไปสู่ความรู้สึกที่ดี นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงนิสัยเป็นบุคลิกภาพที่ดีงาม ย่อมนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงของสังคมที่ดีกว่าได้อย่างแน่นอน

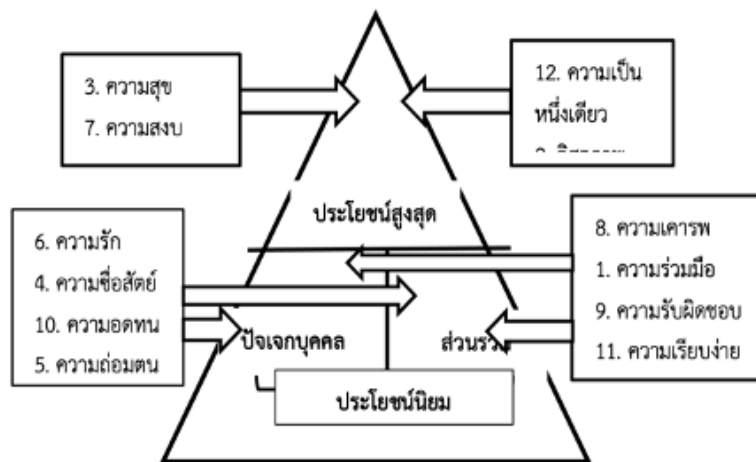
สรุป

จากแนวคิดจริยศาสตร์ประโยชน์นิยมที่ใช้เกณฑ์การตัดสินคุณค่าสูงสุดอยู่ที่จำนวนปริมาณของประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นว่าเป็นสิ่งที่ดี ดังนั้น ประโยชน์สุขของคนทุกคนสามารถเริ่มต้น

ได้ที่ตัวเราเอง และประโยชน์สุขจะเกิดขึ้นได้แท้จริง เมื่อนำไปก่อให้เกิดประโยชน์สุขแก่ผู้อื่นและการจะสร้างประโยชน์ในขั้นสูงสุดเพื่อผู้อื่นให้สำเร็จได้นั้น มนุษย์ต้องเริ่มจากการสร้างประโยชน์สุขให้แก่ตนเองก่อนเป็นพื้นฐานเสมอ นอกจากนี้ประโยชน์สุขที่แท้จริงควรพิจารณาถึงประโยชน์สุขหรือคุณค่าที่เกิดมาจากภายในเป็นสำคัญ เพราะหากพลังคุณค่าภายในหรือคุณธรรมของมนุษย์ดี คุณค่าการกระทำที่ส่งต่อมาสู่สังคมภายนอกย่อมดีงามไปด้วยภายนอกย่อมมีความถูกต้องงดงาม โดยความสอดคล้องกับหลักคุณธรรม 12 ประการของมหาวิทยาลัยทางจิตของโลก คือวิธีการอันถือว่าเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการนำไปใช้ เพราะเมื่อถึงที่สุดแล้ว การวิเคราะห์ด้วยกฎของเหตุและผล “ถ้าเครื่องมือหรือวิธีการปฏิบัติเป็นสิ่งที่ดีและถูกต้องแล้ว เป้าหมายย่อมจะต้องเป็นไปตามกฎนั้น อย่างไม่ต้องสงสัย”

ภาพที่ 1

การสังเคราะห์การนำแนวคิดจริยศาสตร์ประโยชน์นิยมไปใช้กับหลักคุณธรรม 12 ประการ ของมหาวิทยาลัยทางจิตของโลก

บรรณานุกรม

- กิริติ บุญเจือ. (2554). *คู่มือจริยศาสตร์ตามหลักวิชาสากล*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). สำนักพิมพ์เซนปรินติ้ง.
- ชัยวัฒน์ อัดพัฒน์. (2556). *ทฤษฎีและปัญหาจริยศาสตร์*. (พิมพ์ครั้งที่ 13). สำนักพิมพ์คอมม่าดีไซน์แอนด์พริ้นท์.
- ทินพันธุ์ นาคะตะ. (2559). *จริยธรรมกับชีวิต*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). ศิริชัยการพิมพ์.
- น้อย พงษ์สนิท. (2527). *จริยศาสตร์ปรัชญาว่าด้วยจริยธรรม*. สำนักพิมพ์สวนปรุง.
- บราห์มา กุมารี. (2541). *คุณค่าเพื่อชีวิต*. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยทางจิตของโลก.
- บุญมี แทนแก้ว. (2541). *จริยธรรมกับชีวิต*. (พิมพ์ครั้งที่ 6). โรงพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมมจิตโต). (2550). *ปรัชญากรีก บ่อเกิดภูมิปัญญาตะวันตก*. (พิมพ์ครั้งที่ 6). ศยาม.
- วรารณ พูลสวัสดิ์. (2559). *จริยธรรมและทักษะชีวิต*. โรงพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- สุธรรม ชูสัตย์สกุล. (2545). *ปรัชญาตะวันตกสมัยใหม่*. มหาวิทยาลัยมกุฎราชวิทยาลัย.
- Dadi Janky. (1996). *Living Values Statements*. Brahma Kumaris Information Services Publications.
- Banham, J. (1988). *An Introduction to the Principles of Morals and Legislation*. Clarendon Press

การเรียนรู้แบบไมโคร(Micro-Learning)และเทคโนโลยีการศึกษาในยุคดิจิทัล

Micro-Learning and Education Technology in Digital Age

รัฐนันท์ รอดทอง¹

Rattanan Rodthong

Article History

Received: September 15, 2021

Revised: October 30, 2021

Accepted: October 31, 2021

บทคัดย่อ

ในปัจจุบันโลกมีการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีและการติดต่อสื่อสารเจริญก้าวหน้ามากและจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของของโควิด-19 ทำให้เป็นทั่วโลก ต้องทำงานที่บ้าน(Work from Home) ซึ่งมีการใช้โปรแกรมออนไลน์ชนิดต่าง เช่น Zoom, Microsoft Team, YouTube Live, Facebook Live, Tik Tok Live และ Line สำหรับการประชุม การศึกษาอบรม และการตลาดออนไลน์ มากขึ้น อย่างไรก็ตามการทำงาน การประชุม หรือ การศึกษาออนไลน์เป็นเวลานานๆ ทำให้เกิดความเครียด เหนื่อยหน่าย จึงมีผู้สนใจที่จะนำการศึกษาอบรม แบบไมโคร(Micro-Learning) ซึ่งเป็นการเรียนรู้แบบสั้นๆโดยใช้สื่อแบบออนไลน์ในเรื่องที่ต้องการรู้หรือนำไปใช้ได้ทันที เป็นการสื่อสารอบรมที่มีประสิทธิภาพ และง่ายต่อการเรียนรู้ นอกจากนี้เทคโนโลยีการศึกษา(EdTech)ในยุคดิจิทัล รวมถึงโปรแกรมระบบการจัดการเรียนรู้(Learning Management System :LMS) ที่หลายโปรแกรมใช้ได้ทั้งการเรียนการสอนออนไลน์ และการประชุมออนไลน์ เช่น Zoom, Microsoft Team, YouTube Live, Google Classroom, Facebook Live, Tik Tok Live และ Line ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญเพิ่มมากขึ้นในผู้เรียนรุ่นใหม่ ซึ่งการศึกษาอบรม หรือเรียนรู้ แบบไมโคร เทคโนโลยีการศึกษา(Edtech) และโปรแกรมระบบการจัดการเรียนรู้(LMS) กำลังได้รับความนิยมมากขึ้นในองค์กรต่างๆ และสถานศึกษา

คำสำคัญ: การศึกษาออนไลน์ การเรียนรู้แบบไมโคร เทคโนโลยีการศึกษา ยุคดิจิทัล

Abstract

At present, the world is on the rise in term of the development of digital technology. Also, the Covid-19 pandemic from the year of 2020 until now, all counties have to work from home, study online with variety of online applications such as Zoom, Microsoft Team, YouTube Live, Facebook Live, Tik Tok Live and Line. However, to work or study long time by online applications cause online fatigue and bad health to people. One of the

¹ นักวิชาการอิสระ

Independent scholar, E-mail: rattanan31@gmail.com *Corresponding author

very short and very effective meetings or studies to reduce online fatigue is called “Micro-learning”, Including, the Education Technologies (Edtech) and Learning Management System (LMS) such as Zoom, Microsoft Team, YouTube Live, Google Classroom, Facebook Live, Tik Tok Live and Line, all of which, is more popular in many organizations and schools in the near future.

Keywords: Online Learning, Micro-Learning, Educational Technology, Digital Age

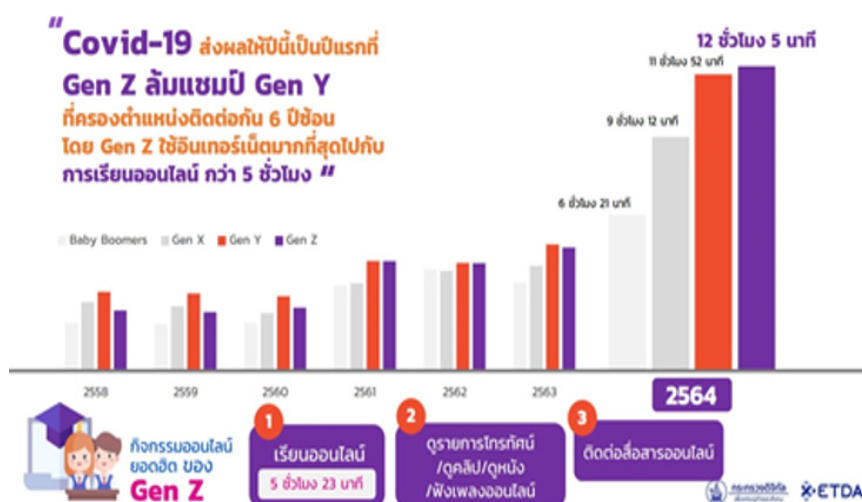
บทนำ

ในปัจจุบันโลกได้ก้าวเข้าสู่ยุคของความเจริญทางเทคโนโลยีโดยเฉพาะเทคโนโลยีดิจิทัลทำให้เกิดการพัฒนาเปลี่ยนแปลงในทุกภาคส่วน รวมถึง เศรษฐกิจ สังคม การสื่อสารโทรคมนาคม และ การศึกษาและการฝึกอบรมบุคลากร ในองค์กร และสถาบันการศึกษาต่างๆ ทั้งภาครัฐ และ เอกชน นอกจากนี้ จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ทำให้เป็นการกระตุ้นให้แต่ละประเทศทั่วโลก ต้องจำกัดการเดินทาง และการพบปะของประชาชน และต้องทำงานที่บ้าน(Work from Home) ซึ่งมีการใช้โปรแกรมการประชุมออนไลน์และการขายสินค้าและการตลาดออนไลน์ชนิดต่าง เช่น Zoom,

Microsoft Team, YouTube Live, Facebook Live, และ Line สำหรับการประชุม มากขึ้น ในด้านการศึกษาและการฝึกอบรมมีการใช้การศึกษาออนไลน์และการฝึกอบรมออนไลน์ โดยใช้โปรแกรมการศึกษาออนไลน์ เช่น Microsoft Team, Google Classroom YouTube Live, Facebook Live รวมถึงโปรแกรมที่ใช้ในการประชุมอื่นๆและ Social Network อื่นๆ ที่นำมาใช้ในการศึกษาและฝึกอบรมมากขึ้นแทนการเรียนแบบชั้นเรียน(Face to Face or On Site) รวมถึงการศึกษาแบบผสมผสาน(Hybrid Learning or Blended Learning) ซึ่งหมายถึงการใช้การเรียนแบบชั้นเรียนผสมกับการเรียนรู้แบบออนไลน์ก็มีมากขึ้นเช่นกัน

ภาพที่ 1

Gen Z ใช้อินเทอร์เน็ตสูงที่สุด ถึงประมาณ 12 ชั่วโมงต่อวัน ในปี 2564

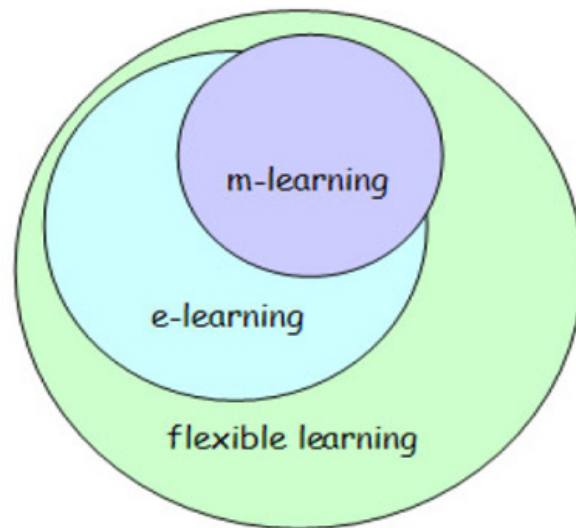
ที่มา: ETDA, 2564

ETDA [1] เผยผลสำรวจพฤติกรรมผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย ปี 2564 พบ Gen Z (อายุระหว่าง 9 – 21 ปี) ใช้อินเทอร์เน็ตสูงสุด เฉลี่ยวันละ 12 ชั่วโมง 5 นาที ส่วนใหญ่ใช้เรียนออนไลน์ มากกว่า 5 ชั่วโมง รองลงมา คือ เพื่อความบันเทิง เช่น ดูรายการโทรทัศน์ ดูคลิป ดูหนัง ฟังเพลงออนไลน์ มากกว่า

4 ชั่วโมง ส่วน Gen Y (อายุ 21-40ปี) ใช้อินเทอร์เน็ตเฉลี่ยวันละ 11 ชั่วโมง 52 นาที ส่วน Gen X (อายุ 41-56 ปี) ใช้เฉลี่ยวันละ 9 ชั่วโมง 12 นาที และด้วย Baby Boomer (อายุ 57-75 ปี) ใช้ น้อยที่สุด เฉลี่ยวันละ 6 ชั่วโมง 21 นาที ตามลำดับ

ภาพที่ 2

การเพิ่มขึ้นของ M-Learning ใน E-Learning ในลักษณะ The ‘Just Enough, Just in Time, and Just for me’ Model of Flexible Learning

ที่มา: Kristine (2007:4)

Kristine (2007:4) [2] ได้กล่าวว่าจากการเรียนรู้แบบยืดหยุ่น(Flexible Learning)ซึ่งประกอบด้วยการเรียนออนไลน์หรือการเรียนรู้ด้วยสื่ออิเล็กทรอนิกส์(E-Learning) จะมีการนำโทรศัพท์มือถือ หรือ คอมพิวเตอร์ที่เคลื่อนที่ได้ง่ายมาใช่มากขึ้นทำให้เกิด Mobile-Learning(M-Learning) ซึ่งจะทำให้การเรียนรู้เกิดลักษณะที่ สั้น ง่าย เรียนรู้ได้เร็ว เฉพาะบุคคลมากขึ้น และเป็น Anytime Anywhere Learning คือการเรียนรู้แบบทุกที่ทุกเวลาสำหรับผู้เรียนสะดวก

นอกจากนี้แนวความคิดเรื่องการเรียนรู้ตลอดชีวิต(Life-long Learning) ซึ่งเกิดจากการที่ข้อมูลต่างๆและเทคโนโลยีในโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วมีข้อค้นพบใหม่หรือองค์ความ

รู้ใหม่เกิดขึ้นตลอดเวลาจากเวลาที่ผู้เรียนจบการศึกษาในระดับต่างๆในสาขาต่างๆ จึงต้องมีการติดตามพัฒนาการเปลี่ยนแปลงขององค์ความรู้ต่างๆอยู่ตลอดเวลา ซึ่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตในปัจจุบันก็ต้องขึ้นอยู่กับเทคโนโลยีและการเทคนิคการเผยแพร่ความรู้ใหม่ๆด้วยเทคโนโลยีใหม่ๆที่เข้าถึงง่าย น่าสนใจ และมีประสิทธิภาพ

อย่างไรก็ตามการประชุมและการเรียนออนไลน์เวลานานๆทำให้เกิดความเหนื่อยล้าต่อผู้เข้าประชุมหรือผู้เรียนอย่างมาก เช่นการศึกษาการประชุมจาก Zoom พบว่าเกิดอาการเหนื่อยล้าจากการประชุม(Zoom Fatigue) ซึ่งรวมถึง Applications อื่นๆที่ใช้ในการประชุม และการศึกษาออนไลน์

การเรียนรู้แบบไมโคร (Micro-Learning) เป็นการเรียนรู้แบบสั้นๆโดยใช้สื่อแบบออนไลน์ในเรื่องที่ต้องการรู้หรือนำไปใช้ได้ทันที เป็นการเรียนรู้เรียนเพื่อใช้มากกว่าการเรียนรู้เพื่อใช้ ไม่ใช่การเรียนรู้แบบจำข้อมูลไว้จำนวนมากไว้ใช้ในเวลาอีกนาน จุดประสงค์ของการนำเสนอการศึกษาในเรื่องนี้เพื่อศึกษาการเรียนการสอนแบบ ไมโคร (Micro-Learning) เพื่อนำไปพัฒนาการเรียนการสอนในบริบทต่างๆ

การเรียนรู้แบบไมโคร (Micro-Learning)

การเรียนรู้แบบไมโคร มีชื่อเรียกหลากหลายคำในภาษาไทย เช่น การเรียนรู้หรือศึกษาแบบไมโคร การเรียนรู้หรือการศึกษาแบบพอดี้คำ และภาษาอังกฤษ เช่น Micro-Learning, Micro Learning, Microlearning และอื่นๆ

“Micro Learning การเรียนรู้แบบพอดี้คำ” ฉีกกฎ

การเรียนการสอนแบบเดิมด้วยเทรนด์การเรียนรู้แนวใหม่แบบสั้นง่าย ได้ความรู้ กับเทคนิคการสอนแบบพอดี้คำเพื่อลดภาระและความเครียดของผู้เรียนที่เกิดจากการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ด้วยการใช้สื่อการเรียนรู้แบบ Micro Learning [3]

การเรียนรู้แบบไมโคร จะเป็นการเรียนรู้ที่สั้น เข้าใจง่าย มีประสิทธิภาพและผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้สูง จะเป็นการเรียนรู้ที่เหมาะสมต่อการฝึกอบรมแบบเจ้าที่ในองค์กรในการปรับเปลี่ยนข้อมูลความรู้ หรือแนะนำอุปกรณ์ หรือเทคโนโลยีใหม่ๆ หรือ ใช้ในการฝึกอบรมแบบ How to ได้ในเวลาสั้นๆ เข้าใจง่าย นอกจากการฝึกอบรมในองค์กรแล้ว การเผยแพร่ข้อมูลความรู้ใหม่ในโซเชียลเน็ตเวิร์ค เช่น Tik Tok, YouTube, และ Facebook กำลังได้รับความนิยมอย่างมากในคนรุ่นใหม่ ซึ่งน่าจะถูกนำมาใช้ในการเรียนการสอนในโรงเรียน หรือ สถานศึกษาในระดับต่างๆมากขึ้น

ภาพที่ 3

การศึกษาแบบไมโคร (Micro-Learning)

ที่มา: Thailand Management Association 2564

ปัญหาอย่างหนึ่งของหลายๆองค์กรและสถานศึกษา คือ ทำอย่างไร ให้พนักงานเรียนรู้ได้ไวและสามารถนำความรู้มาใช้งานได้ทันเวลา ทำให้งานยืดหยุ่น รวดเร็ว และคล่องตัว HR Forum 2018 by PMAT [4] ได้เสนอหลักการออกแบบการเรียนรู้แบบไมโคร ดังนี้

- 1) ความง่าย (Easy) เข้าถึงง่าย คนเราใช้มือถือเป็นพฤติกรรมหลัก สื่อสารข้อมูล ให้เข้าถึง แต่ไม่ยึดเยียด
- 2) ให้เหมาะกับแต่ละบุคคล (Personalize) ออกแบบให้เหมาะกับแต่ละบุคคล แม้จะเป็นโจทย์เดียวกัน แต่ละคนจะมีคำถามไม่เหมือนกัน มีความสนใจไม่เหมือนกัน ฝ่ายบุคคลหรือ

ครูอาจารย์ จะต้องช่วยพนักงานหรือผู้เรียนในการหาคำตอบ

3) มีส่วนร่วม (Engage) มีส่วนร่วม สร้างประสบการณ์ร่วมในแต่ละช่วง อาจแบ่งเป็นช่วงสั้นๆในการเรียนรู้ มีความหลากหลาย หาส่วนผสมมาร้อยเรียงกันให้ผู้เรียนรู้สึกมีส่วนร่วม

ร่วมและอยากติดตาม

4) มีจุดเน้น (Focus) เจาะจง แบ่งเป็นหัวข้อย่อย ๆ เจาะจงสำหรับผู้เรียนได้ตอบโจทย์การทำงาน นำไปใช้ได้เลย กำหนดวัตถุประสงค์ย่อยได้ ไม่หลุดประเด็น

ภาพที่ 4

การออกแบบการเรียนรู้แบบไมโคร

ที่มา: HR Forum 2018 by PMAT

เทคโนโลยีการศึกษาในยุคดิจิทัล (Education Technology in Digital Era)

เทคโนโลยีการศึกษาในยุคดิจิทัล มีชื่อเรียกและคำย่อหลากหลายคำในภาษาอังกฤษ เช่น Education Technology, EdTech, Edtech และอื่นๆ

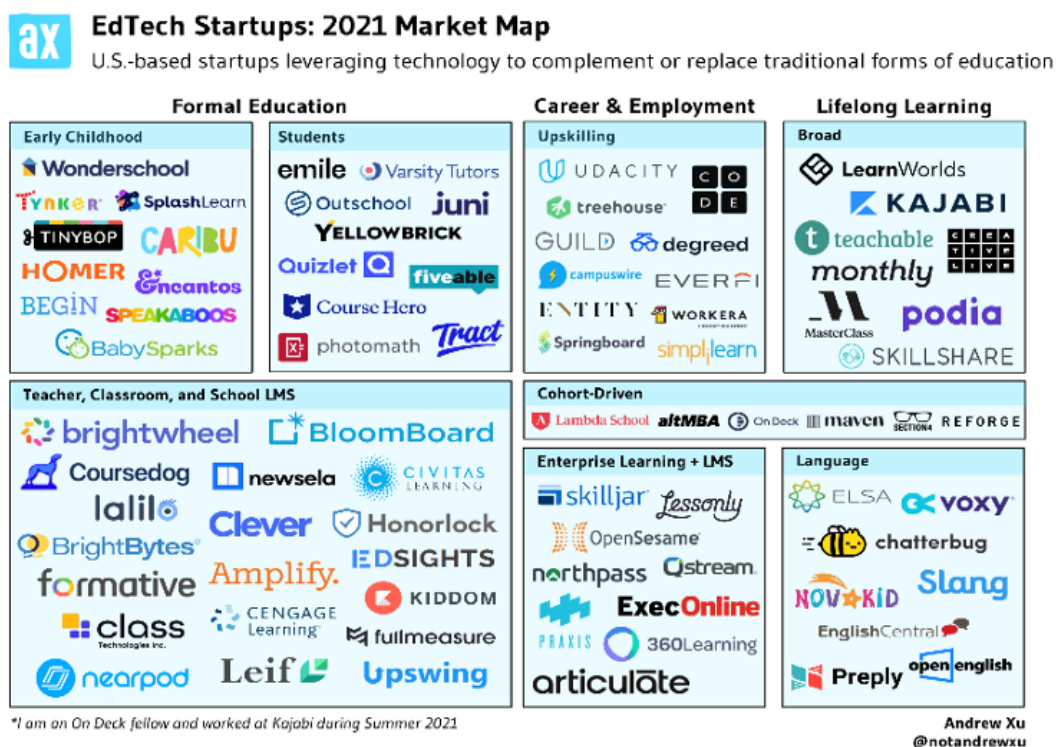
EdTech คือการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีกับการศึกษา เพื่อให้การศึกษามีคุณภาพมากขึ้น

จากความเจริญของเทคโนโลยีดิจิทัล และสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ทำให้ภาคส่วนการศึกษาต้องทำการเรียนการสอนออนไลน์ด้วยโปรแกรมหรือApplications ที่เป็น Learning Management System(LMS) ซึ่งหลายโปรแกรมใช้ได้ทั้งการเรียนออนไลน์และการประชุมออนไลน์ เช่น Zoom, Microsoft Team, YouTube Live, Google Classroom, Facebook Live, Tik Tok Live และ Line จึงเกิดการนำ

เทคโนโลยีการศึกษา(EdTech)รูปแบบต่างๆ และ โปรแกรมช่วยสอนและการวัดและประเมินผล รวมถึงแนวความคิดการเรียนการสอนแบบเกมส์(Gamification) มาใช้อย่างแพร่หลายมากขึ้น ตัวอย่างเช่น เช่น Kahoot Puzzle Game, Pikto Chart, PhET, Plickers การใช้เทคโนโลยี Augmented Reality (AR) และ Virtual Reality (VR) เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาและอื่นๆ นอกจากนี้มหาวิทยาลัยชื่อดังและองค์กรเอกชนในต่างประเทศได้สร้างหลักสูตรการเรียนออนไลน์ฟรีที่เรียกว่า MOOC (Massive Open Online Courses) ตั้งแต่ประมาณปี ค.ศ. 2012 และต่อมามหาวิทยาลัยในไทยโดยกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) ได้สร้าง Platform ที่เรียกว่า Thai MOOC ขึ้นมาและมีมหาวิทยาลัยในประเทศไทยจำนวนมากได้สร้างหลักสูตรเรียนฟรีขึ้นจำนวนมาก

ภาพที่ 5

Accelerated by COVID-19, online education has expanded beyond catering specifically to K-12 students and created substantive changes in delivery systems and end market users

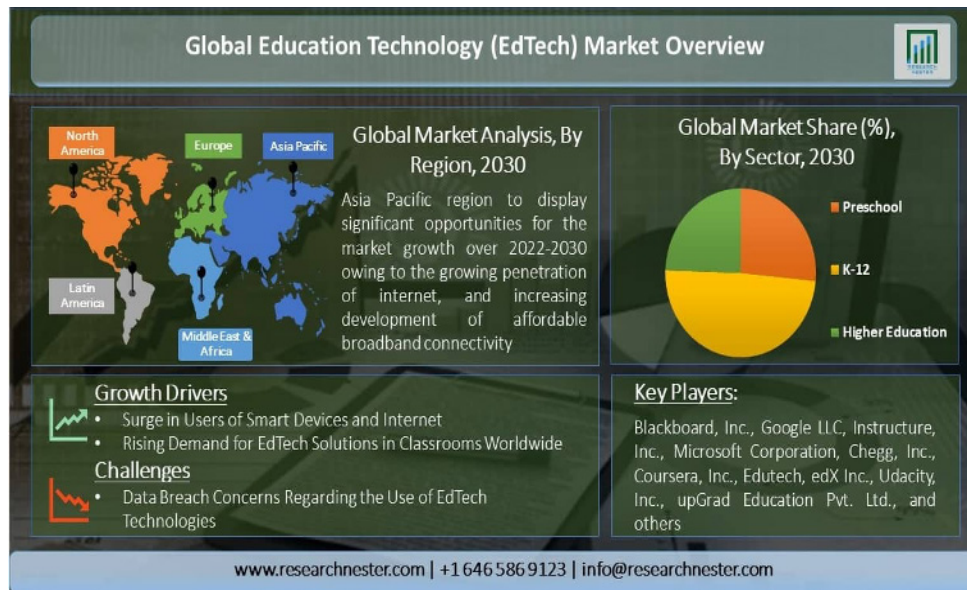

Andrew Xu, 2021[5] ได้อธิบายว่าสถานการณ์แพร่ระบาดของโควิด -19 เป็นตัวเร่งให้การศึกษาออนไลน์ และ Ed-tech เจริญก้าวหน้าและขยายตัวทางการตลาดอย่างมากขยายค

ตัวมากที่สุดในระดับประถมและมัธยม เช่นเดียวกับ Research Nester, 2022 [6] อธิบายว่า Edtech ขยายตัวมากที่สุดในระดับประถมและมัธยม เช่นเดียวกัน

ภาพที่ 6

การขยายตัวการลงทุน Edtech ทั่วโลก

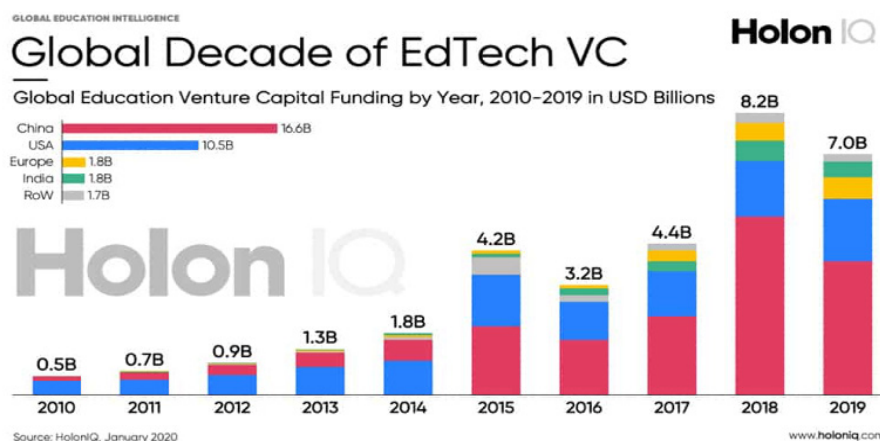

ตัวเลขการลงทุนทั่วโลกในด้าน Edtech ยังเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากปี 2019 มีการลงทุนมากกว่า 7 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯเลยทีเดียวที่ยังเติบโตแบบก้าวกระโดดไปเรื่อยๆ

เฉลี่ย 16.3% ต่อปีต่อไปและอาจสูงกว่านี้ในปี 2025[8] และหลังจากนั้นก็จะโตมากขึ้นอีก แพลตฟอร์มข้อมูลและงานวิจัยระบุว่า มีโอกาสที่การลงทุนจะเติบโตถึง 3 เท่าในปัจจุบัน

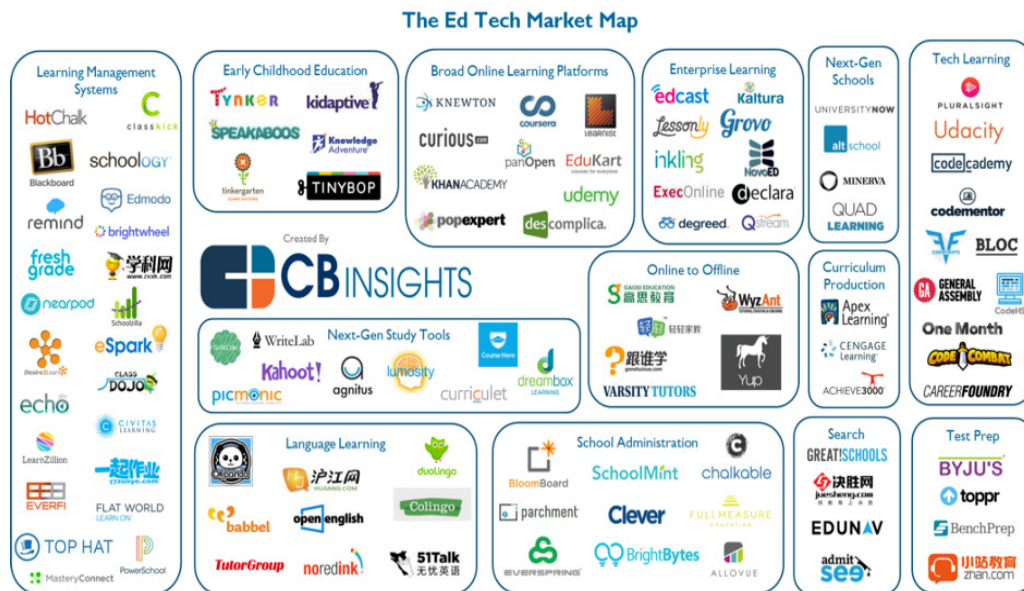
ภาพที่ 7

ในปี 2019 มีการลงทุนมากกว่า 7 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

ภาพที่ 8

Global EdTech Market Map

การเติบโตของ Startup ที่เป็น Edtech สูงมาก มี Startup ที่เป็น Unicorn (มีมูลค่าบริษัทมากกว่า 1,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือประมาณ 31,000 ล้านบาทจำนวน มาก) เช่น Coursera, Udacity, Udemy ของสหรัฐฯ Yuanfud-

ao ของจีน เป็นต้น ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ Startup ที่เป็น EdTech ส่วนมากจะอยู่ใน สิงคโปร์ และ อินโดนีเซีย เวียดนาม และไทยเป็นอันดับ 4

ภาพที่ 9

Southeast Asia Edtech

Medium, 2021 วิเคราะห์ Edtechไทยยังไม่ได้รับความนิยมมากนักถึงแม้จะเป็นอันดับ 4 ของอาเซียนก็ตามซึ่งอาจมาจาก Edtech ระดับโลกเข้าถึงได้ง่ายอยู่แล้ว และ Edtechไทย ถ้า

ยังใช้ภาษาไทยเป็นหลักจะไม่ได้ได้รับความนิยมจากต่างประเทศในขณะที่คนไทยก็ยังไม่นิยม

ภาพที่ 10

Thai EdTech Medium 2021 วิเคราะห์ Edtech ไทย สู่ตลาดโลก 2021

การเข้าถึง Edtech ไทยยังเหลืออีกมาก แต่คนไทยไม่นิยม แม้จะมีโอกาสจากวิกฤตการแพร่ระบาดของ Covid-19 โดยธุรกิจ Edtech ในประเทศไทยส่วนใหญ่เป็นการขายหลักสูตรออนไลน์ ที่เรียนแบบ Anywhere Anytime ส่วนด้านโปรแกรมการจัดการเรียนรู้ (Learning Management System :LMS) สถาบันการศึกษาในไทยนิยมซื้อโปรแกรมชื่อดังจากต่างประเทศ ส่วน LMS ที่คนไทยทำขึ้นมาเองก็ยังมีคุณภาพไม่สูงมากนัก

บทสรุป

ในอนาคตอันใกล้จะเกิดการพัฒนาด้านเทคโนโลยีทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะเทคโนโลยี Internet of Everything (IoE) และ Disruptive Technologies อื่นๆ เช่น Artificial Intelligence (AI), Big Data, และ Block Chain นอกจากนี้โลกจะเข้าสู่ยุค ที่ทุกสิ่งทุกอย่างจะวัดและบันทึกได้ (Sensorization of Things (SOT) เทคโนโลยีเหล่านี้จะทำให้ภูมิทัศน์การทำงานและการศึกษาของทุกองค์กรเปลี่ยนแปลง

ไปอย่างไรก็ตาม การศึกษาอบรมและการจัดการศึกษา การจัดการเรียนรู้ ยังจำเป็นสำหรับมนุษย์แม้ว่าเทคโนโลยีจะเปลี่ยนแปลงไปมากเท่าไรก็ตาม ยังคงมีความจำเป็นที่จะจัดการเรียนการสอน การจัดการเรียนรู้ การฝึกอบรมที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพต่อ ผู้เรียน ผู้รับการฝึกอบรม ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาแบบออนไลน์ การศึกษาแบบผสมผสาน(Blended Education หรือ Hybrid Education)ซึ่งเป็นการเรียนการสอนแบบออนไลน์ผสมกับการศึกษาแบบชั้นเรียน และการเรียนรู้แบบเคลื่อนที่(M-Learning)ที่ได้รับความนิยมมากขึ้น เป็นการ

เรียนรู้แบบ ทุกที่ทุกเวลา(Anytime Anywhere) ซึ่งหลังจากนี้การเรียนรู้แบบไมโคร และการพัฒนาEdtech กำลังจะถูกพัฒนาให้เหมาะกับนักเรียนรุ่นใหม่ที่ยินยอมความง่าย ใช้เวลาสั้น มีความสนุกสนาน เรียนรู้ได้เร็ว ที่มีความสามารถในการเข้าถึง และใช้เทคโนโลยีมากยิ่งขึ้น เช่นเดียวกับ Quotation ทางการศึกษาที่ยอมรับว่าผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง(Students Center) ที่ว่า “If students cannot learn the way we teach, just teach the way they learn”

บรรณานุกรม

- สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์. (2564, 2 กุมภาพันธ์). สถิติประชาชนใช้อินเตอร์เน็ตในปี 2564. <https://www.thanet.ac.th/tech/506786>.
- Kristine, P., (2007). m - Learning: Positioning educators for a mobile, connected future. *International Review of Research in Open and Distance Learning*, 8(2), 132-144.
- Thailand Management Association, (2564, 2 กุมภาพันธ์). จับตามอง “Micro-Learning” ทำไมถึงสำคัญต่อองค์กร. https://www.tma.or.th/2016/news_detail.php?id=282
- Personnel Management Association of Thailand, (2018, 2 กุมภาพันธ์). การออกแบบการศึกษาแบบไมโคร (Micro-Learning). <https://shorturl.asia/5EiRc>
- Andrew Xu, (2021, 2 กุมภาพันธ์). 3 Predictions for EdTech in a Post-COVID World. <https://www.notandrewxu.com/essay/3-predictions-for-edtech-in-a-post-covid-world>
- Research Nester, (2022, 2 กุมภาพันธ์). Global Education Technology (EdTech) Market Highlights 2022 – 2030. <https://www.researchnester.com/reports/education-technology-market/3403>.
- Expresso, (2020, 2 กุมภาพันธ์). EdTech คืออะไร ทำไมนักลงทุนยุคใหม่ต้องใส่ใจเรื่องนี้. <https://blog.pttexpresso.com/edtech-technology-worth-investing>.
- Medium, (2021, 2 กุมภาพันธ์). วิเคราะห์ Edtech ไทย ผู้ตลาดโลก 2021. <https://shorturl.asia/UMS1X>.

